

อย่างไรก็ตามการขยายฐานะของสถาบันฯ เปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรื่องไทยในเชิงรุก ขึ้นมาบ้าง ดังโครงวิจัยของปีงบประมาณ 2523 เรื่องหนึ่งชื่อ "วิวัฒนาการของพิธีทำ "ขวัญ" ของ คนไท(ย) กลุ่มต่าง ๆ" ซึ่งผู้วิจัยระบุสถานที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนไท และทำ documentary research ในรัฐอีสาน ประเทศอินเดีย และคนไทในพม่า เพื่อเข้าใจสภาพสังคมไทโบราณ และอีก โครงการหนึ่งชื่อ "ทหารกับสังคมนิคมในพม่า" ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาประเด็นปัญหาเรื่องการดำเนิน นโยบายเศรษฐกิจในแนวทางสังคมนิยมของทหารพม่าในประเทศพม่าเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย แม้ระดับของการวิจัยทั้งสองโครงการยังเป็น "by discipline" อยู่

บทบาทในเชิงรับของ "ไทยศึกษา" นับตั้งแต่ขยายฐานะและได้เกี่ยวข้องกับผูกพันกับ Foreign Area Studies มากขึ้นนี้มีผลต่อกิจกรรมบางกิจกรรมที่สมควรกล่าวถึง อันจะช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ เรื่องไทยในแง่ของ Country Studies คือ

1. โครงการศูนย์สนเทศเพื่อการวิจัยไทยคดีศึกษา (ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งจากมูลนิธิ เอเชียบ ในช่วงปี 2526-2528) เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างองค์ความรู้ ตัวสารสนเทศและการประมวล สามารถทำให้ประเมินได้ถึงสถานภาพความรู้ บทบาทความรับผิดชอบของศูนย์สนเทศเพื่อการวิจัยไทยคดี-ศึกษา มี 2 ระดับ

ก. ในฐานะเป็นหน่วยประสานงานกลางของหน่วยงานสนเทศไทยศึกษา : งานในหน้าที่ คือการประสานความร่วมมือกับหน่วยประสานงานภาคในการรวบรวม วิเคราะห์ จัดระบบข้อมูล เพื่อ สร้างฐานข้อมูลไทยศึกษาเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยผู้ประสานงานภาคจะทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับแหล่งสนเทศในภูมิภาคที่รับผิดชอบในการรวบรวมข้อสนเทศส่งให้กับสถาบันไทยคดีศึกษา ข้อสนเทศ ที่รวบรวมนี้มีประมาณ 5 แส่นรายการ ซึ่งศูนย์สนเทศฯ ได้แยกข้อสนเทศที่เป็นงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ มาดำเนินการเป็นอันดับแรก โดยการจัดพิมพ์เป็นสหบรรณานุกรม 2 ชื่อเรื่องคือ "สหบรรณานุกรมงานสำรวจ ศึกษาค้นคว้า วิจัย" และ "สหบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์" ทั้ง 2 เรื่องกำหนดออกเป็นรายปี นับตั้งแต่ ฉบับปี 2526 เป็นต้นมา

ข. ในฐานะที่เป็นศูนย์สนเทศเฉพาะแขนง เป็นการดำเนินงานในบางส่วนของห้องสมุด สถาบันไทยคดีศึกษาเดิม และเสริมงานในส่วนที่เป็นแหล่งชี้แนะข้อสนเทศไทยศึกษา

ข้อมูลสำคัญในฐานะศูนย์สนเทศเฉพาะแขนง ซึ่งนักศึกษาและนักวิชาการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศเพื่อนบ้านมาขอใช้บริการคือ เอกสารชั้นต้นหมวด Foreign Office ใน Public Record ของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นเอกสารราชการ จดหมายโต้ตอบ รายงานการทูต รายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษในสมัยปลายรัชกาลที่ 4 - สิ้นสงครามโลก ครั้งที่ 2 ซึ่งสถาบันฯ เก็บรวบรวมไว้ตั้งแต่สมัยยังเป็นโครงการไทยคดีศึกษา

ยกตัวอย่าง คน - ชื่อเรื่อง ที่ใช้บริการ

Mathew Copeland, Australian Nat. U., Political Change in Siam

Bruce Lockhart, Cornell U. วิวัฒนาการของระบอบการปกครองอันมี

พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ

Andrew Anthony, National U. of Singapore.

Mala Sathean, U. of Malaya. The Beginning of Change in Northern

Thailand, 1867-1910

ฯลฯ

ปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์สนเทศฯ มีปัญหาซึ่งสามารถแยกให้เห็นเป็นประเด็นได้ดังนี้

ก. ปัญหาในการดำเนินงานของฝ่ายงานสนเทศไทยศึกษา

ฝ่ายงานสนเทศไม่สามารถดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งศูนย์สนเทศฯ

เนื่องจาก "คณะกรรมการปฏิบัติการสนเทศไทยศึกษา" มิได้รับการรับรองตามกฎหมายอย่างทันต่อเหตุการณ์ทำให้การประสานความร่วมมือของเครือข่ายเสื่อมถอยลงไปตามกาลเวลา นอกจากนี้การดำเนินการด้านช่วยงานจำเป็นต้องใช้เงินและบุคลากรผู้ซึ่งมีความรู้และความเข้าใจงานนี้เป็นอย่างดี แต่สถาบันฯ ไม่สามารถหาปัจจัยเหล่านี้มาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ ดังนั้นผู้รับผิดชอบศูนย์สนเทศฯ จึงไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่เบื้องต้น

อย่างไรก็ตาม ศูนย์สนเทศฯ ยังคงให้บริการข้อมูลสารสนเทศตามศักยภาพจะเอื้อให้ได้ คือ การให้บริการสืบค้นสนเทศจากสหบรรณานุกรมวิจัย สหบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ และเครือข่ายค้นอื่น ๆ ในศูนย์สนเทศฯ รวมทั้งจากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งในบางกรณียังไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และรวดเร็วได้

ปัญหาการดำเนินงานฝ่ายงานสนเทศไทยศึกษาได้ถูกนำเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการประจำสถาบันเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531 และที่ประชุมมีมติให้ลดขอบเขตของสนเทศไทยศึกษา เหลือเพียง ข้อมูลสนเทศประเภทวิจัย ซึ่งหมายถึงงานที่ได้รับทุนวิจัย งานที่มีการตีพิมพ์ และงานที่มีการนำเสนอในที่ประชุม นอกจากนี้ยังรวมข้อมูลสนเทศประเภทวิทยานิพนธ์ปริญาโทและปริญาเอกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องไทย ทั้งที่ทำในประเทศและต่างประเทศ ถ้าเป็นไปได้ให้ขยายข้อมูลสารสนเทศงานเขียนต่าง ๆ ที่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ข. การจัดการกับข้อสนเทศที่สะสมอยู่

ในระยะเริ่มต้นนั้น ขอบเขตการรวบรวมที่กำหนดไว้กว้างขวางมาก โดยครอบคลุมข้อสนเทศทุกประเภทที่เกี่ยวกับไทยศึกษา ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาในช่วงนั้น จึงมีประมาณมหาศาล (ประมาณ 5 แสนรายการ) แต่ข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์ในการลงรายการด้วยมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้การดำเนินการขั้นตอนต่อไปกับข้อมูลนี้เป็นไปได้ยาก เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บและให้บริการสืบค้นข้อมูล

ในทำนองเดียวกัน รายชื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ที่ศูนย์สนเทศฯ ได้รับมาจากหน่วยงานภายนอกนั้น (เครือข่ายที่ยังเหลืออยู่) ส่วนใหญ่จะไม่ได้แยกประเภทว่าเป็นงานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ หรือไม่ได้ระบุหัวเรื่อง หรือคำแทนสาระของเนื้อหาแต่ละรายการบรรณานุกรมไว้ บางรายการให้รายการบรรณานุกรมไม่ครบถ้วน เหล่านี้เป็นปัญหาในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะต้องทำการคัดเลือกรายการบรรณานุกรม แล้วจึงทำการคัดลอก ในกรณีเช่นนี้ศูนย์สนเทศฯ ได้เคยส่งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบกับแหล่งสนเทศที่เป็นเจ้าของสิ่งพิมพ์นั้น แต่ก็ประสบปัญหาในการเข้าถึงแหล่งสนเทศ

2. โครงการสัมมนาไทย-ยุโรปเป็น III เรื่องหมู่บ้านกับรัฐในไทยศึกษา หรือ Village and State in Thai Studies (ได้รับทุนอุดหนุนจากมูลนิธิ Stiftung Volkswagenwerk ปี 2528) เป็นความพยายามอีกครั้งหนึ่งของนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ เพื่อพิจารณาทบทวนความรู้เรื่องรัฐกับโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย ทั้งในกรอบความคิด ข้อมูล และลักษณะจำเพาะเจาะจงของพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาใหม่เรื่อง Community Studies ในไทยศึกษา ซึ่งเป็นระดับจุลภาคใน "Area Studies"

นักวิชาการและหัวข้อเรื่องในโครงการสัมมนาค้างนี้ ได้แก่

1. Village and Community in Southeast Asia by Jeremy H. Kemp. University of Kent at Canterbury.
2. The Thai State, the Development of Capitalism, and the Rural Areas in Thailand by Peter F. Bell. State University of N.Y.
3. State and Village Transformation under Rama V : Case Study of Village in Sakornnakorn by Surat Warangkarat. Sakornnakorn Teachers' College.
4. State, Village, and Irrigation in Thailand by Han ten Brummelhuis. University of Amsterdam.

5. Space and Time : A New Paradigm for Village Research in Thailand by Ernest E. Boesch. University of the Saar.
6. Image of Two Post-Traditional Thai Villages : Settlement Pattern, Transparency and Social Cohension by Phornchai Sripraphai and Kathleen Sripraphai.
7. Peasant, Traders and the State in Thailand by Hans-Dieter Evers, Rudiger Korff, and Suparb Pas-Ong. University of Bielefeld.
8. Village into State and State into Village : The Rural Development Entry by Philip Hirsch. University of London.
9. The Role of the State in The Transformation of Thai Seaside Villages into International Tourism Resorts. by Ralph D. Wahnschafft.
10. The Political Economy of Thai Peasantry : A Case of the Farmers' Federation of Thailand (FFT), 1973-1976. by Kanjana Kaewthep. Chulalongkorn University.
11. Local Power and Rural Differentiation by Andrew Turton. University of London.
12. Social Change, Social Networks, and Political Behavior. by Chartchai Na Chiangmai. National Institute of Development Administration.
13. State, Rural Development and Social Reproduction in a Northern Thai Village by Chayan Vaddhanaphuti. Chiangmai University.
14. Access to Agricultural Labor : Conflicts in Rural Northern Thailand. by Anan Ganjanapan. Chiangmai University.
15. The Beach and the Community : Tourism Development on the Islands of Southern Thailand by Erik Cohen. Hebrew University of Jerusalem.

จากปี 2520 สถาบันไทยคดีศึกษา ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีโครงสร้างที่แน่นชัดขึ้น ในการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย มีการศึกษาเรื่องของไทยที่แจ่มชัดขึ้นในแง่ที่เป็นข้อมูล และมีการพัฒนาทางด้านวิธีการศึกษา แต่ก็ยังมีปัญหาเนื่องจากไม่มีการสานต่อนโยบาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดความซ้ำซ้อนทางด้านการบริหารการวิจัยในมหาวิทยาลัย เช่น การเกิดสถาบันวิจัย 'area' อื่น ๆ งานวิจัยที่ซ้ำซ้อนอยู่ตามคณะ รวมทั้งเรื่องที่มีมหาวิทยาลัยเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ โดยกำหนดการบริหารการวิจัยในมหาวิทยาลัยอยู่ที่รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย เหล่านี้เป็นปัญหาทางด้านโครงสร้างของมหาวิทยาลัย บรรยากาสทางวิชาการเช่นนี้ คือสิ่งที่จะหยิบยกมากล่าวถึงในหัวข้อที่ 3

3. สถาบันไทยคดี ในยุคภูมิภาคศึกษา : พิจารณาจากภายนอก,
และเป็นยุคโครงสร้างสับสน : พิจารณาจากภายในมหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ.2530 เป็นปีที่ 20 ของการรวมกลุ่มอาเซียน ขณะนั้นอาเซียนได้ให้ความสนใจ 'area' ในทัศนะที่เปิดกว้าง มีการตั้งคณะกรรมการเศรษฐกิจเพื่อศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวในเรื่อง การเงิน-การธนาคาร, เกษตรกรรม-ป่าไม้, อุตสาหกรรม แรงธาตุ และพลังงาน, การขนส่งและสื่อสาร, และการค้าและการท่องเที่ยว ได้ฉันทัด ก็มีการตั้งคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง เพื่อดูแลด้านวัฒนธรรมและสารสนเทศ, พัฒนาการทางสังคม, และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ ถือว่าเป็นการเปิด 'area' ในมิติใหม่ที่เด่นชัดในเรื่องของสหสาขาวิชา

พัฒนาการของสถาบันไทยคดีศึกษาในห้วงเวลานี้สะท้อนการมองเรื่องไทยศึกษาของนักวิชาการไทยจากบริบทภายนอกประเทศ/สังคม สาเหตุประการหนึ่งเป็นเพราะตัวผู้บริหาร นอกจากตัวผู้บริหารสถาบันฯ จะเห็นความสำคัญ ว่าสถาบันไทยคดีฯ จะต้องแสดงให้เห็นบทบาทนโยบายปฏิบัติ (Policy Oriented) แล้ว ผู้นำสถาบันฯ ในขณะนั้นมาจากสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีหน้าที่เสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเศรษฐกิจไทย ในเวลานั้นเมื่อพูดถึงพัฒนาการเศรษฐกิจ บ่อมจะหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงกระแสของการร่วมมือกันและการรวมตัวทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค (Regionalization) เสียมิได้ เพื่อตอบสนองกระแสโลก อย่างน้อยเราควรมองค้ความรู้ว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันและประเทศคู่ค้ารู้เรื่องไทยอย่างไรบ้าง หัวข้อทางวิชาการหัวข้อหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายนี้ได้คือการสำรวจและประเมินการศึกษาเรื่องของไทย ในบรรดากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ดังนั้นจึงมีการจัดประชุมระหว่างประเทศเรื่อง "Thai Studies in ASEAN : State of the Arts" ขึ้นทันทีในปี 2530 นั่นเอง

ข้อสรุปคร่าวๆ พอเพียงแก่การบันทึกข้อมูลไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเราต่างรู้เรื่องราวของกันและกันน้อยมาก ด้วยปัญหาต่าง ๆ เช่น ภาษา เงินทุน ความริบเร่งพัฒนาประเทศด้วยการลงทุนด้าน infra-structure เพื่อเป็นประเทศอุตสาหกรรมมากกว่าการลงทุนด้านการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีรายละเอียดของการสัมมนาใน จุลสารไทยคดีศึกษา ป.5 ฉ.1 มิ.ย.2530 : 135-141.

ไทยศึกษาในประเทศมาเลเซีย : การศึกษาเรื่องของไทยในมาเลเซียอยู่ในขั้น immatured stage โดยเหตุว่าในระดับมหาวิทยาลัยมีวิชาที่เกี่ยวกับประเทศไทยน้อยมาก เช่น ประวัติศาสตร์การเมืองไทยสมัยใหม่ และมีการเปิดสอนภาษาไทยเป็นวิชาเลือกบ้าง วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องเมืองไทยก็มีน้อยมาก ดร.โอมาร์ ฟารุก ได้เสนอว่าทั้งนี้เป็นเพราะขาดคนที่รู้เกี่ยวกับเมืองไทย ดังนั้นในอนาคต ถ้าจะมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ หรือมีทุนการศึกษาจากรัฐบาลให้ศึกษาเรื่องไทยก็คงจะมีการศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทยมากขึ้น

ไทยศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย : ไทยศึกษาในอินโดนีเซียอยู่ในสภาพที่ใกล้เคียงกับมาเลเซีย คือนับว่าอยู่ในระดับต่ำมาก ไม่มีโปรแกรมทางไทยศึกษาโดยตรง แต่วิชาที่เกี่ยวกับประเทศไทยจะเปิดสอนในโปรแกรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็จะหนีไปทางเรื่องการเมืองและเศรษฐกิจไทย Dr. Mohtar Mas'oed ชี้ให้เห็นว่าการศึกษการเมืองไทยมีแรงกระตุ้นมาจากบริบททางการเมืองทั้งในประเทศไทยและในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น การเคลื่อนไหวทางการเมืองสมัย 14 ตุลาคม 2516 สงครามในเวียดนาม สงครามระหว่างเวียดนามและเขมร เหตุการณ์เหล่านี้เป็นหัวข้อสัมมนาในวิชาการเมืองปัจจุบันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ไทยศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์ : Dr. Artemio Palongpalong เสนอว่าแม้ว่าไทยศึกษาจะไม่ได้เปิดเป็นวิชาเอกโดยตรง แต่ก็มีการศึกษาเรื่องไทยในหลายมหาวิทยาลัย เช่น University of Sto เป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรีทางเอเชียศึกษา ซึ่งนักศึกษาสามารถจะเลือกไทยศึกษาเป็นเรื่องเฉพาะได้ใน University of the Philippines มีศูนย์เอเชียศึกษา (Asian Studies) และมีการเปิดสอนเอเชียศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งไทยศึกษาเป็นส่วนสำคัญของโปรแกรมนั้น

ไทยศึกษาในประเทศสิงคโปร์ : สิงคโปร์จะเป็นประเทศเดียวในอาเซียนที่มีการศึกษาเรื่องไทยอย่างจริงจังที่สุดในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย มีวิชาเกี่ยวกับประเทศไทยเปิดสอนในหลายแผนกหลายคณะ เช่น ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ครอบคลุมแง่มุมทางสังคมและวัฒนธรรมไทยด้วย ผิดกับไทยศึกษาในประเทศอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เช่น ในคณะสังคมวิทยามีวิชา Ethnography of Southeast Asia ซึ่งเน้น Thai Ethnography ในระดับปริญญาโทมีวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเมืองไทย แต่ที่ใช้แหล่งข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่ไม่ได้มาเก็บข้อมูลในเมืองไทย

นอกจากนั้นที่สิงคโปร์ยังมีสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ISEAS) ซึ่งเป็นสถาบันที่ให้การวิจัยสนับสนุนการค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดร.อาณันท ราชชา ซึ่งให้เห็นที่ผ่านมานั้น คนที่ขอทุนวิจัยเรื่องเมืองไทยก็มักจะเป็นคนไทย แต่ปัจจุบันนี้เริ่มจะมีคนสิงคโปร์สนใจทำวิจัยเรื่องไทยมากขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ในปีเดียวกันนั้นเอง ก็ได้จัดการประชุม ASEAN forum for Muslim social scientist มีการรับ Visiting Scholar ทำวิจัยเรื่อง "Comparative Studies on Development Stage and Structural Changes of Manufacturing Industries in ASEAN Countries" คือ Mr. Kazumi Yamamoto (2531-2532) พร้อมกับมีการสนับสนุนนักวิจัยประจำสถาบันไปศึกษา "การศึกษาเรื่องไทยในประเทศญี่ปุ่น" (2530)

ได้กล่าวไว้ในตอนแรกแล้วว่า ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อนี้ ได้มีปัญหาคะทบกระเทือนถึงโครงสร้างและหน้าที่ของสถาบันฯ และเกี่ยวโยงมาถึงปัญหาการหันมาทบทวนตัวเองว่า "ไทยศึกษา" คืออะไร

ปัญหาโครงสร้างและหน้าที่ของสถาบันไทยคดีศึกษาภายในประชาคมธรรมศาสตร์

โครงสร้างตั้งแต่ปี 2520 มหาวิทยาลัยกำหนดให้สถาบันไทยคดีศึกษาเป็นศูนย์กลางการวิจัยของมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ช่วยส่งเสริมการวิจัยให้กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้วยวิธีผนวกเอาเรื่องเกี่ยวกับการบริหารวิจัยของอาจารย์ทุกคณะในมหาวิทยาลัยมารวมอยู่ด้วยกัน สถาบันฯ ได้กลายมาเป็นผู้บริหารเงินวิจัยซึ่งได้รับจากกระทรวงการคลังฯ นำมาแจกจ่ายให้อาจารย์คณะต่าง ๆ ที่ต้องการทำวิจัย โดยเสนอโครงการวิจัยมาให้สถาบันฯ พิจารณาตามมาตรฐานและกระบวนการ แต่ทว่าตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมาบทบาทของสถาบันฯ ได้ถูกลดลงโดยลำดับจากงบประมาณที่มีได้เพิ่มขึ้น และอัตราค่าสิ่งของที่ในขณะเดียวกันคณะต่าง ๆ ก็ได้รับการยินยอมให้ตั้งและบริหารงบประมาณวิจัยของตนเองอีกด้วยต่างหากจากสถาบันไทยคดีฯ เป็นการทำงานวิจัยของตนเอง สถาบันวิจัยเรื่องอื่น ๆ ก็ได้รับงบประมาณทำงานวิจัยของตนเองจำนวนมากเท่ากับที่ "สถาบันกลาง" จะแจกจ่ายให้อาจารย์คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีการตั้งตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยขึ้นมาดูแลสถาบันไทยคดีฯ อีกต่อหนึ่ง โดยที่ก็มิได้แก้ไขระเบียบการที่กำหนดให้สถาบันไทยคดีฯ เป็นศูนย์กลางการวิจัยของมหาวิทยาลัย และสถาบันฯ เวลานี้ก็ยังทำหน้าที่เป็น Clearing House สำหรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งหมด รวมทั้งส่งเสริมมาตรฐานงานวิจัยของมหาวิทยาลัยด้วยการเป็นผู้กำหนด ดำเนินการตามมาตรการเพื่อมาตรฐานนั้น

ปัญหาโครงสร้างที่อ้างถึงนี้ ต้องการเพียงเพื่อบอกว่าส่วนหนึ่งได้สร้างปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการจัดสรรเงินทุนวิจัย สถาบันไทยคดีฯ ทำงานอย่าง bottom up มากเกินไป ทำให้การจัดสรรเงินทุนวิจัยเป็นเบี้ยหัวแตก และหน้าที่ตรงนี้ทำให้ใครจะถามว่าไม่ได้ว่า "ไทยศึกษา" คืออะไร หากพิจารณาจากรายชื่อโครงการวิจัยของสถาบันไทยคดีฯ 18 โครงการ ทั้งหมดในปีงบประมาณ 2531 เป็นตัวอย่างที่สนับสนุน

1. การศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อรับกับการแปรเปลี่ยนจากชุมชนเกษตรกรรมสู่ชุมชนอุตสาหกรรม (ปีที่ 2)
2. ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยยุคปัจจุบัน พ.ศ.2475-2525 (ปีที่ 2)
3. การศึกษาเกณฑ์ปกติความสามารถทางวิชาการของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้คำปรึกษาและแนะแนว
4. การศึกษาและกำหนดอายุโบราณสถานคู่วิเญน้อย อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น
5. วิวัฒนาการเมืองสุพรรณ : ฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างเมืองแถบตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง
6. บรรณนิทัศน์ผลงานของศาสตราจารย์ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
7. การทดลองเบื้องต้นของการกำจัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้าบ้านวังสิต โดยใช้ผักตบชวา ธูปฤาษี และสาหร่ายไฟ
8. การประยุกต์ใช้เครื่องมือพัฒนาการประมวลภาษาภายใต้ระบบยูนิกซ์เพื่อการสร้างซอฟต์แวร์ วิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาไทย
9. การสังเคราะห์และกิจกรรมทางชีววิทยาของอนุพันธ์พีโรลีน
10. ข่าวโทรทัศน์ : สภาพแวดล้อมไทย วิธีการแพร่กระจายและการรับรู้
11. การสื่อสารการเมืองในชุมชนที่มีสตรีเป็นผู้นำ
12. ศึกษาผลกระทบของการพัฒนา
13. การวิเคราะห์ความผิดปกติทางการพูดของเด็กไทยเชิงภาษาศาสตร์
14. แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
15. โบราณคดีลุ่มน้ำเมย
16. สารสังเคราะห์ผลงานของ ศาสตราจารย์ บัณฑิต อึ้งผากรณ์
17. วัฒนธรรมองค์การต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย
18. ลักษณะงานแปลที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
(ข้อมูลจาก งานบริหารงานวิจัย "รายชื่อโครงการวิจัยของสถาบันไทยคดีศึกษา ปีงบประมาณ 2531)

ปัญหาการหันมาทบทวนตัวเองว่า "ไทยศึกษา" คืออะไร

ขณะนี้มีความพยายามแก้ปัญหาเรื่องวิธีการจัดสรรทุนวิจัย คงจะไม่มีใครอยากเห็นสถาบันไทยคดีศึกษาในฐานะสถาบันทางวิชาการ ทำหน้าที่บริหารงบประมาณการวิจัยเพียงอย่างเดียว โดยไม่ทำหน้าที่กำหนดทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สถานะความรู้เรื่องไทยศึกษาที่สถาบันไทยคดีศึกษา : ในระยะเริ่มต้น สถาบันฯ แห่งนี้ได้กำหนดทิศทางการวิจัยโดยการศึกษาและสร้างองค์ความรู้เรื่องไทยด้วยเหตุผลว่าความรู้เรื่องไทยในเวลานั้นยังมีอยู่เพียงจำกัด และการถ่ายทอดและสร้างคำอธิบายต้องลอกตำราฝรั่ง จึงพยายามหาทางออก และในขณะนั้นตำราฝรั่งล้วนมาจากการศึกษาประเทศที่สามของฝรั่งทั้งสิ้น Wandell C. Bennett ใน The United States World Area Research of the Social Science Research Council เคยระบุถึง Multidisciplines ที่เป็นเครื่องมือศึกษาสำหรับ Area Studies นั้นอย่างน้อยควรรวบรวมใช้สัก 5 สาขาวิชา และ 5 สาขาวิชาที่เป็นเครื่องมือมาก่อนเท่านั้นได้แก่ ประวัติศาสตร์, มานุษยวิทยา, ภูมิศาสตร์ (ล้วนเป็นวิชาทางสังคมศาสตร์) ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี (ทางมนุษยศาสตร์) (อ้างจาก Tsien, Tsuen-husin. Area Studies and the Library, 1966 : 8) และด้วยวิธีเกสรจิมเกสรองค์ความรู้เรื่องของไทยที่นี้จึงเริ่มต้นด้วยความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่กล่าวถึงนั้น และต่อมาได้รวมถึงสาขาวิชาสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ด้วย (มีอ้างถึงสาขาวิชาเหล่านี้ใน "รายงานของคณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการของอธิการบดี" วันที่ 9 พ.บ.2513) นอกจากการรวบรวมข้อมูลและการสร้างองค์ความรู้เรื่องไทยแล้ว "ไทยศึกษา" ที่นี้ยังเน้นเรื่องการสร้างสำนักว่าเรื่องไทยเป็นเรื่องชีวิตของเรา วิธีการศึกษาความรู้เรื่องไทยไม่ใช่วิธีศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม ของประเทศที่สาม และปฏิบัติต่อสังคมและวัฒนธรรมของตนเองเหมือนกับเป็นบุคคลที่ 3 ไปด้วย และสถาบันฯ ได้ทำหน้าที่ช่วยเสริมสร้างงานวิจัยในมหาวิทยาลัย โดยพยายามสนับสนุนการวิจัยที่อาจารย์แต่ละสาขาวิชาสามารถนำหลักวิชาของตนมาใช้อธิบายเรื่องเมืองไทยให้มากยิ่งขึ้น ฉะนั้นศูนย์สนเทศเพื่อการวิจัยไทยคดีศึกษา, หลักสูตรวิชาโท-ไทยศึกษา จึงเกิดขึ้นเป็นเครื่องมือรองรับ พร้อมกับโครงการวิจัยในลักษณะ Problem Oriented ในเรื่องของไทย และตั้งเป็นนโยบายของสถาบันฯ ได้แก่โครงการจิตสำนึกชาวนาไทย, โครงการพุทธธรรมกับสังคมไทย, โครงการเขียนชีวประวัติผู้นำไทย, โครงการนโยบายการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

จนกระทั่งสมัยที่ประเทศไทยถูกผลกระทบจากลัทธิการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาค (Economic Regionalism) รวมทั้งสถาบันมีปัญหาระเบิดโครงสร้างของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารพยายามหาทางออกแก่สถาบันวิจัยแห่งนี้ (สังเกตว่าไม่ได้ใช้คำว่า "สถาบันไทยคดีศึกษา") ด้วยความพยายามมอง "ไทยศึกษา" จากบริบทภายนอกสังคมไทย อาจจะเพื่อสนับสนุนการฉีกตัวออกไปวิจัยเรื่องที่ "ตลาดต้องการ" มากขึ้น หรือเป็น Problem Oriented, consultant/non-consultant มากขึ้น ทักษะเช่นนี้ย่อมเห็น "ไทยศึกษา" ในความหมายที่แตกต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

ทิศทางการวิจัยของสถาบันไทยคดีศึกษาจะ何去何从 : มีความพยายามพูดกันมากมายในเรื่องนี้ และยังมีข้อสรุปที่แน่นอน ระดมความคิดเห็นสำคัญ ๆ ของนักวิชาการที่เคยทำงานร่วมกับสถาบันไทยคดีศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจมากมาย

- เรื่องความเป็นไทยเมื่อถึงเวลานี้พอเพียงแล้ว สภาพปัญหาเรื่องไทยต่อไปนี้เป็นกระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการปฏิรูปสังคม (ธีรบุรุษ บุญมี)
- ยังไม่เห็นรอบเชื่อมโยงระหว่างสถาบันวิจัยกับการสอนในมหาวิทยาลัย (สมบัติ จันทรวงศ์)
- ถ้าวางงานวิชาการบริสุทธิ์รวมถึงการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรมเข้ากับงานศึกษาสภาพปัญหาบ้านเมืองในปัจจุบัน สถาบันก็จะมีผลงานหนักแน่นพอควร (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล)
- อยากเห็นศักยภาพการวิจัยของสถาบันที่เป็นลักษณะวิธีการวิจัยแบบสหสาขาวิชาด้วยการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหาจากชาวบ้านเป็นหลัก (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง)
- บทบาทของสถาบันไทยคดีศึกษาสนับสนุนให้มีการดัดแปลงองค์ความรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย (อัมมาร์ สยามวาลา)
- สถาบันไทยคดีศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันที่อยู่ในสถาบันการศึกษา งานวิจัยจึงควรเป็นงานวิจัยตัวปัญหา และวิจัยที่จะพัฒนาวิชาความรู้ของตนเอง(ตรรกะ) ทั้ง 2 ประเภทนี้เกี่ยวข้องกัน ตรรกะทางวิชาการจะอยู่โดดเดี่ยวโดยหันไปจากสภาพปัญหาซึ่งแวดล้อมไม่ได้ ตรงกันข้าม การวิจัยในเชิงที่ดูปัญหาเป็นตัวกระตุ้นตรรกะทางวิชาการให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น และมีความแตกต่างกันระหว่างการวิจัยกับงานที่เป็นเชิง consultancy เพื่อแยกแยะงานวิจัยกับงาน consultancy โจทย์หรือปัญหานั้นแตกต่างกัน งานวิจัยจะต้องดูปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาการตามตรรกะทางวิชาการ จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะมาดูว่า จะทำวิจัยเรื่องอะไรดี คงวิ่งตามไม่จบ (เสนห์ จามริก)

(รวบรวมจาก จุลสารไทยคดีศึกษา ป.7 ฉ.5 เม.ย. 2534 : 5-9, การประชุมนักวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา ครั้งที่ 1/2537 และรายงานการสัมมนาบททวนนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสถาบันไทยคดีศึกษา 27 ก.พ.2536)

ความสำคัญของ "ไทยศึกษา" ในขณะนี้จึงอยู่ที่วิธีวิจัยอันนำมาซึ่งองค์ความรู้/ข้อมูลเรื่องของไทยว่าจะใช้การวิจัยแบบ Basic Research วิจัยตามตรรกวิชาซึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนาความรู้ของตนเอง และโน้มไปในทางการใช้ศาสตร์ของตนศาสตร์เดียว (by discipline) หรือว่าเป็น Problem Oriented Research การศึกษาสภาพปัญหาโดยการตั้งประเด็นปัญหาให้ชัดเจน แล้วระดมนักวิชาการสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันให้คำอธิบาย เท่ากับว่าได้เน้นวิธีการสหสาขาวิชา

4. อนาคต : องค์ความรู้เรื่องของไทยกับการวิจัยข้ามชาติ

งานวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและในทิศทางการสนองตอบความต้องการของสังคมตามแนวทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ยังมีอีกมากที่สามารถจะนำมาดำเนินการ หากสถาบันฯ สะสมองค์ความรู้มากก็จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการศึกษาค้นคว้าอย่างเต็มที่ รวมทั้งการศึกษาริวิจัยข้ามชาติ สถาบันฯ ก็สามารถสนับสนุนด้านการฝึกหัดคน เพราะว่าขณะนี้ประเทศเพื่อนบ้านของเรา อย่างเช่นสิงคโปร์ เป็นตัวแทนจัดส่งนักศึกษามาเรียนเรื่องไทยศึกษาที่สถาบันฯ ในหลักสูตร "ไทยศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ" รวมทั้งการส่งนักศึกษามาค้นคว้าข้อมูลไทย สำหรับ Asian Studies Program ของมหาวิทยาลัยในมาเลเซีย, สิงคโปร์, อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย หากสถาบันฯ สามารถปรับปรุงตัวเองให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นก็จะสามารถพัฒนางานด้านนี้ได้ต่อไป

และสำหรับการเข้าไปวิจัยเรื่องของไทยในต่างประเทศนั้น ในปีงบประมาณ 2537 และ 2538 สถาบันฯ มีโครงการวิจัยวัฒนธรรมเรื่องศาสนาและความเชื่อของไทยในเวียดนาม และในลาว ตามลำดับ ซึ่งวางแผนการเก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศทั้งสองนั้น การเข้าพื้นที่ได้ในตอนนี้เป็นเพราะปัญหาการเมืองระหว่างประเทศไม่เป็นอุปสรรคสำหรับการวิจัยข้ามชาติอีกต่อไป

เมื่อพูดถึงเงื่อนไขของการวิจัยข้ามชาติ ว่าสามารถดำเนินการได้ขนาดไหน นอกจากปัญหา Political Boundary แล้ว ปัญหาเรื่องทุน ยังเป็นปัจจัยสำคัญ สถาบันไทยคดีศึกษา ในปัจจุบันอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากเมื่อ 20 ปีก่อน ลักษณะการแข่งขันด้านทุนรอนสูงขึ้น เมื่อปี 2534 ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศสาขาสังคมศาสตร์ท่านหนึ่งได้บอกว่า ทิศทางของเงินทุนที่จะไหลมาทางนี้อาจลำบากขึ้น เพราะปัญหายุโรปตะวันออกซึ่งเป็นเรื่อง hot issue ในขณะนั้นมีความสำคัญสูงขึ้น แม้แต่นักเรียนของเราที่ศึกษาด้านไทยในต่างประเทศก็ประสบอุปสรรคด้านนี้ (อ้างจาก รัชวัฒน์ สถาอานันท์ อดีตรองผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา วาระปี 2528-2531 ใน จุลสารไทยคดีศึกษา ป.7 ฉ.5 เม.ย. 2534 : 8) เช่นเดียวกัน สำหรับทุนญี่ปุ่นในปัจจุบันกับภูมิภาคอินโดจีนซึ่งเป็นภูมิภาคสำคัญในแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมข้ามภูมิภาค ญี่ปุ่นเห็นไทยควรมีบทบาทเป็น "ผู้ให้" หรือมีบทบาทเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ ทางด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวกับการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว นับเช่นนี้ย่อมหมายถึงการจำกัดทุนทั้งจำนวนและจำกัดลักษณะให้ความช่วยเหลือบางประเภทเท่านั้น ส่วนทุนต่างประเทศอื่น ๆ

ที่สถาบันไทยคดีฯ เคยได้รับ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความคิดตัวบุคคล ประกอบกับ character ของทุน ถ้าหากเราอยากจะแข่งขัน ไม่เพียงแต่ต้องยกคุณภาพวิชาการเท่านั้น แต่ยังต้องคล้อยตาม "ตลาด" ด้วย และ "ตลาด" ก็ใช้ว่าจะถูกต้องเสมอไป สำหรับทุนในประเทศที่มาจากบริษัทใหญ่ ๆ และรัฐวิสาหกิจ ที่มั่นคงในด้านการทำกำไรติดต่อกันมานานปีโดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณแผ่นดิน และสามารถสนองคืน สังคมได้ ในพักหลังนี้พบว่าข้อมูลไทยที่เขาคาดเขาว่าเป็น Traditional Media ในด้านหนึ่งเขาสามารถ นำไปเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของเขา และอีกด้านหนึ่งเขาสามารถเข้ามามีส่วนชี้ให้เห็นสภาพปัญหาและ การคลี่คลายอันเป็นการช่วยเหลือ อนุรักษ์ และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

เรื่องของทุนกับ "ตลาด" สะท้อนให้เห็นสังจธรรมของสังคมไทยในยุคเศรษฐกิจเป็นปัจเจกชนำ ทำให้เรื่องผลประโยชน์ การแก่งแย่ง แข่งขัน ครอบงำสังคม ฉะนั้นของทุกอย่างมี "ค่าแลกเปลี่ยน" สามารถนำมาวิเคราะห์กับ "องค์ความรู้เรื่องไทย" ในฐานะการมีค่าแลกเปลี่ยน

และในตอนต้นของบทความเคยกล่าวไว้ว่า "ความเป็นไทย คือ อำนาจ" สำนัก สถาบัน หลายแห่ง และบุคคลมากมายที่ทำงานเพื่อสร้างสมองค์ความรู้เรื่องความเป็นไทย ได้กล่าวอ้างถึง เอกลักษณ์ไทยอันมีองค์ประกอบสำคัญคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ องค์ความรู้เรื่องของไทย ในเรื่องความเป็นไทยมีค่าอย่างยิ่ง สามารถใช้เป็นอำนาจถ่วงดุลการเปลี่ยนแปลง หรือก่อให้เกิดภาวะ การคงทน

กรณีที่เป็นปัญหาและเป็นประสบการณ์แล้ว และจะเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องการวิจัยข้ามชาติก็คือ องค์ประกอบเอกลักษณ์ไทย ที่เรียกว่า "ชาติ" โดยเฉพาะเมื่อเรามาศึกษากันเรื่อง คน - คนของชาติ - สัญชาติของคน เป็นต้น ในกรณีการศึกษาเรื่องคนไทย คนที่จะกล่าวถึงเหล่านี้เข้าลักษณะ ของปัญหาทั้งสิ้น คือ ชนกลุ่มน้อย (ซึ่งเพิ่งจะกลายเป็นคนไทย) "คนลาว" (ซึ่งทั้งไทยและลาวต่างบอกว่า ไม่ใช่คนไทย) และผู้อพยพ การประชุม International Conference on Thai Studies ที่ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย เมื่อปี 2530 นั้น ผู้จัดก็เคยมีปัญหาเรื่องการแบ่งหัวข้อสัมมนา กับเรื่อง "คนไทย" ที่เข้าลักษณะดังกล่าวนี้ จนกล่าวกันว่าเฉพาะหมวดใหญ่นั้นแบ่งแยกได้กว่า 10 หมวด

กลุ่มของคนเหล่านี้ที่ใกล้ตัวที่สุดคือ คนจีน งานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมพ่อค้าคนจีน ยังไม่ได้รับการ อนุมัติเนื่องจากผู้ประเมินบางท่านเสนอว่ามีปัญหาตรงหัวข้องานวิจัย แต่นักวิจัยกลุ่มเดียวกันนั้นเอง ได้รับการยอมรับให้ทำวิจัยเรื่องคนจีน (คนไทยที่เพิ่งกลายมาจากชนกลุ่มน้อย ตามคำอธิบายของ นักเอกลักษณ์ไทย) ยังสถาบันวิจัยนอกประเทศ โดยเปรียบเทียบกับที่อื่น และทำงานร่วมกับนักวิจัยชาติอื่น ๆ ที่จริงเรื่องอื่น ๆ บางเรื่องอาจจะเข้ามาเป็นตัวแปร แต่ต้องการจะทิ้งท้ายไว้ว่า หากจะทำงานวิจัยข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของไทย ควรจะต้องพิจารณาบทวนวิธีคิดและคำอธิบายที่แล้ว ๆ มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ "discourse" เรื่องต่าง ๆ นั้น เป็นสำคัญ @

ภาคผนวก		หน้า
ภาคผนวกที่ 1	Thailand - Table of Contents	21
ภาคผนวกที่ 2	โครงการไทยคดีศึกษา	26
ภาคผนวกที่ 3	3.1 รายชื่อหนังสือและสิ่งพิมพ์ของสถาบันไทยคดีศึกษา	29
	3.2 จุลสารไทยคดีศึกษา ตั้งแต่ปี 2528-2537	36
ภาคผนวกที่ 4	หลักสูตรวิชาโท-ไทยศึกษา	37
ภาคผนวกที่ 5	เงินสนับสนุนจากมูลนิธิ/องค์กรต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2526-ปัจจุบัน	52
ภาคผนวกที่ 6	นักวิจัยชาวต่างประเทศที่ทำวิจัยโดยขอความร่วมมือ จากสถาบันไทยคดีศึกษา	53

สารบัญ

THAILAND
TABLE OF CONTENTS

	Page
FOREWORD	iii
PREFACE	v
COUNTRY SUMMARY	vii
SECTION I SOCIAL	
Chapter 1. General Character of the society	1
2. Physical Environment	13
Major Geographic Regions-Rivers-Climate- Land Characteristics and Resources-Settlement Patterns-Transportation	
3. Historical Setting	41
The Nanchao Era (c.A.D. 650-1253)-The Suk- hothai Era (c. 1238-1350)-The Ayutthaya Era (1350-1767)-The Bangkok Era (1767-1932)- The Constitutional Era (1932-)	
4. Population	61
Structure-Dynamics	
5. Ethnic Groups	69
Thai-Non-Thai-Ethnic Policy	
6. Language and Communication	89
Thai-Lao-Chinese-Malay-English-Other Languages-Thai Linguistic Policy	
7. Social Structure	107
The Traditional Setting-Urban Society-Rural Society	

	Page
8. Family	119
The Thai Buddhist Family-Other Family Systems	
9. Living Conditions	133
Standards of Living-Consumption Levels-Social Welfare-Public Health	
10. Education	157
Historical Background-The Educational System-Education and Society	
11. Artistic and Intellectual Expression	179
The Visual and Performing Arts-Literature-Intellectual Trends	
12. Religion	199
Historical Background-Cosmology-Karma. Soul and Reincarnation-The Path to Nirvana-The Sangha-Ceremonies-The Wat in Village Life-Modern Trends in Buddhism-Religious Minorities	
13. Social Values	217
 SECTION II POLITICAL	
Chapter 14. The Governmental System	225
The Traditional Pattern of Rule-Evolution of Constitutionalism-The Central Government-Local Government-Civil Service-Elections	
15. Political Dynamics	245
Political Background-The Ruling Elite-Party Politics-Communist Movement-Political Groupings	

	Page
16. Foreign Relations	261
Historical Background-Determinants of Postwar Foreign Relations-Relations with Non-Communist Asian Countries-Relations With United States-Relations with Great Britain and France-Relations with Communist China- Relations with North Vietnam-Relations with International Organizations-Mechanics of Foreign Relations-Attitudes Toward Foreign Peoples and Nations	
17. Public Information	281
Official Controls-Information Channels- Government Information Activities-Foreign Government Information Activities	
18. Political Values and Attitudes	301
Determinants of Values and Attitudes- Attitudes Toward the Government-Attitudes Toward Politics-Attitudes of Minority Groups-National Symbols	
SECTION III ECONOMIC	
Chapter 19. Character and Structure of the Economy	309
Structure of the Economy-The Economic Development Plans	
20. Agriculture	317
Land Utilization-Irrigation and Flood Control-Land Tenure-Productive Activities -Cooperatives and Credit-The Role of Government	

	Page
21. Industry	339
Natural Resources-Mining-Manufacturing- Construction-Handicrafts-Structure and Ownership of Industry-The Role of Government	
22. Labor	357
The Labor Force-Unemployment and Under- employment-Working Conditions-The Labor Movement Until 1958-Labor Relations During the 1960's	
23. Domestic Trade	373
Direction and Composition-Structure-The Trading Community-Trade Practices and Promotion-The Government's Role in Trade- Public Services-Transportation	
24. Foreign Economic Relations	399
Historical Background-Balance of Payments -Pattern of Foreign Trade-Foreign Aid and Loans-The Role of Government-International Organizations	
25. Public Finance	417
Evolution of the State Financial System- ... The National Budget-Public Expenditure- Sources of Revenue-The National Debt-Local Government Finance	
26. Banking and Currency	435
The Central Bank-Other Government Banks- Commercial Banks-Other Sources of Credit- Financing of Investment-Currency-Volume of Money and Price Level	

	Page
SECTION IV NATIONAL SECURITY	
Chapter 27. Public Order and Safety	451
Insurgency-The Police System-Criminal Law and Procedures-Crime Rates-The Penal System- -Smuggling and Black-Marketing	
28. The Armed Forces	471
Background-Development of Modern Forces- Counterinsurgency-Position of the Military in Government-Mission-Organization-Foreign Influence-Economic Impact-Training-Logistics -Arms and Equipment-Ranks and Insignia-Awards and Decorations-Military Justice	
BIBLIOGRAPHES	495
GLOSSARY	521
INDEX	535

ภาคผนวกที่ 2

โครงการไทยคดีศึกษา

จุดมุ่งหมาย

สถาบันไทยคดีศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นโครงการขึ้นตรงต่ออธิการบดี มีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมให้เกิดความสนใจค้นคว้าและวิจัยเรื่องของสังคมไทยในหมู่อาจารย์มหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยในแขนงต่าง ๆ

นโยบาย

สถาบันไทยคดีศึกษามีนโยบายที่จะจัดดำเนินงานต่อไปนี้

1. รวบรวมและส่งเสริมบรรดาผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องของไทย
2. ส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยใหม่ โดยการจัดหาทุนและจัดสรรทุนวิจัยแก่ผู้สนใจ
3. จัดสัมมนาทางวิชาการ
4. รวบรวมและเผยแพร่หนังสือและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องของสังคมไทย
5. วางโครงการที่จะเปิดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาไทยคดีศึกษาโดยมีลักษณะเป็นการประสานทางวิชาการในแขนงต่าง ๆ (multidisciplinary)

ผู้อุปถัมภ์

ศาสตราจารย์พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์ประพันธ์
พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์

ผู้ดำเนินงาน

ผู้ดำเนินงานของสถาบันไทยคดีศึกษาประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

คณะกรรมการประจำ

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์

อาจารย์ จิตตรา ประณีต

อาจารย์ เฉลิเมศวี ธรรมบุตร

อาจารย์ ชัย กิจธรรม

ดร.เดช บุญนาค

อาจารย์ ดร.นิออน สนิทวงศ์

อาจารย์ มัทนี รัตนิน

อาจารย์ แมนมาส ชาวลิต

อาจารย์ อุกฤษ ศักดิ์เดชอนงค์

อาจารย์ สังเวียน อินทวิชัย

อาจารย์ ดร.สุวิธา รัตนกุล

อาจารย์ เสน่ห์ จามริก

Dr. Lawrence Stifel

อาจารย์ ดร.ม.ร.ว. อคิน รพีพัฒน์

อาจารย์ อวบ สาระเสน

อาจารย์ ดร.นิออน สนิทวงศ์

เป็นผู้อ่านเอกสารสถาบัน และทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการประจำ

โครงการฯ

ทุน

ทุนในการดำเนินงานของสถาบันไทยคดีศึกษาจากแหล่งต่อไปนี้

1. งบประมาณของมหาวิทยาลัย และเงินทุนส่งเสริมการวิจัยซึ่งทางมหาวิทยาลัย

จะจัดสรรให้

2. ดอกผลจากเงินทุน "นราธิปพงศ์ประพันธ์-สุพิน" ซึ่งมียอดเงินทุน

141,010.00 บาท

3. เงินอุดหนุนจากองค์การ ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน และเอกชนที่สนใจสนับสนุนการศึกษาเรื่องของสังคมไทย

กิจกรรมทางวิชาการที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน

1. จัดทำบรรณานุกรมเอกสารประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องเมืองไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 8 กรุงรัตนโกสินทร์ ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดซื้อไว้เป็นไมโครฟิล์ม จากกองจดหมายเหตุแห่งชาติของอังกฤษ (Public Record Office) ที่กรุงลอนดอนและกองจดหมายเหตุแห่งชาติของสหรัฐ (national Archives) ที่กรุงวอชิงตัน
2. รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้าระหว่างไทยกับเดนมาร์กในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จากกองจดหมายเหตุของเดนมาร์กที่กรุงโคเปนเฮเกน และจากเอกสารของบริษัทการค้าเดนมาร์ก และเดนมาร์ก-ไทย ทั้งในประเทศและประเทศไทย
3. จัดการสัมมนาเรื่อง"นาฏศิลป์และดนตรีไทยในชีวิตไทย" ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างวันที่ 23-25 มิถุนายน 2515 ซึ่งจะมีการสาธิตและการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไทยแบบต่างๆ ประกอบด้วย
4. จัดทำสมุดภาพศิลป์ เรื่องวัดพระเชตุพนฯ

รายการหนังสือและสิ่งพิมพ์ของสถาบันไทยคดีศึกษา

เอกสารวิจัย

1. การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย นิเทศา สุณหวงศ์ (2521) 304 หน้า ราคา 50 บาท
2. อุปทานการตอบสนองขององค์กรต่อจำนวนผู้บริโภคน้ำ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2522) 55 หน้า ราคา 25 บาท
3. ภาษาอังกฤษระดับมหาวิทยาลัยกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน กัญญา สันตวานนท์ (2523) 265 หน้า ราคา 60 บาท
4. ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย สมบัติ จันทรวงศ์ และ สักกนันต์ สมทวนิช (2523) 380 หน้า ราคา 70 บาท
5. ทศนคติที่มีต่อการบริโภคเนื้อกระต่ายของประชากรในกรุงเทพมหานคร ประศูร มุขประเสริฐ, นิพนธ์ โอฬาราวุธ และ สากสวรินทร์ เรืองวิเศษ (2523) 87 หน้า ราคา 45 บาท
6. แบบโครงการและระเบียบการก่ออิฐ สถาปัตยกรรมสกุลช่างเขมรและศรีวิชัย อนุศักดิ์ เจริญสกุล (2524) 289 หน้า 150 บาท
7. วิเคราะห์ลักษณะการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่นในประเทศไทย เกริกเกียรติ นิพนธ์เสรีธรรม (2525) 484 หน้า ราคา 100 บาท
8. ความต้องการใช้ภาษาฝรั่งเศสในวงการธุรกิจของไทย สุภาณี เสาวภาภณ, ติศา มุขธรรม, วงจันทร์ นิธิยนิศาสตร์, สดา ภักขา (2525) 195 หน้า ราคา 50 บาท
9. ศิลปกรรมหลัง พ.ศ.2475 นิธิยะ ไกรฤกษ์ (2525) 450 หน้า ราคา 200 บาท
10. ทศนคติทางการเมืองของนักศึกษา : การศึกษาเชิงประจักษ์ในกระบวนการสังคมประกิต การเมือง ชงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2526) 109 หน้า ราคา 40 บาท
11. พื้นเมือง : การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมอีสาน ชวิชัย ปุณโณทก (2526) 191 หน้า ราคา 60 บาท
12. การขัดแย้งระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหภาพโซเวียตเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กรณีพิพาทในแหลมอินโดจีน ระหว่างเขมรกับญวนเกิดขึ้น นรนิติ เศรษฐบุตร (2526) 111 หน้า ราคา 40 บาท

13. The Bureaucratic Elite of Thailand. Likhit Dhiravegin (1978) 238 pages. 80 baht.
14. Past and Present Used of Khok Phanom Di Mound, Thailand An Anthropological Assessment. Pornchai Suchitra (1980) 130 pages. 85 baht.
15. Modern Thai Radical Thought : The Siamization of Marxism and its Theoretical Problems. Yoangrat (Pattanapongse) Wedel (1982) 449 pages 160 baht.
16. การประมวลและวิเคราะห์หนังสือบรรณานุกรมและหนังสือรายปีที่ผลิตในประเทศไทย
จารุวรรณ สันตุโสภณ (2527) 312 หน้า ราคา 90 บาท
17. ทหารกับสังคมนิยมพม่า แนนติ เศรษฐบุตร (2529) 107 หน้า ราคา 25 บาท
18. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยหนี้เมื่อมั่วว : พรหมแดนแห่งความรู้ ธีรสารค์ ธนะพรพันธุ์ (2530)
355 หน้า ราคา 89 บาท
19. สารสังเขปผลงานของศาสตราจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์, สุจิตรา อุคมาวาทิน และ พูลสุข
ปรีวัชรวราวุฒิ (2531) 552 หน้า ราคา 120 บาท
20. อุปสงค์ในการเสนอซื้อข้าวส่งออกของไทยในตลาดโลก : บทสำรวจสถานะแห่งความรู้
ธีรสารค์ ธนะพรพันธุ์ (2531) 141 หน้า ราคา 50 บาท
21. นโยบายสวัสดิการสังคมเพื่อรองรับผลกระทบจากอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก
นิภา ส.ศุมนสุนทร และคณะ (2532) 156 หน้า
22. เมืองโบราณในอาณาจักรสุโขทัย ศวีศักร วัลลิโกดม (2532) 235 หน้า
23. ปัญหาภายในสังคมไทยก่อนการปฏิวัติ 2475 : ภาพสะท้อนจากเอกสารและงานเขียนทาง
หนังสือพิมพ์ อัจฉราพร กนกนิตสัย (2532)
24. วิฤติการณ์ทางเศรษฐกิจหลังสงครามโลก ครั้งที่ 1 สุนทรี อาสะโวทย์ (2533) 127
หน้า ราคา 45 บาท
25. วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง (ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของชาว
ชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน)
จินตนา คำรงค์เลิศ (2533) 396 หน้า

26. การสร้างสรรค์ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ภาพถ่ายโดยภาษาได้ระบบปฏิบัติการ ดวงแก้ว สวามิภักดิ์ (2533) 107 หน้า
27. ภาษาและการเมือง การศึกษาวิวัฒนาการของศัพท์การเมืองและแนวอธิบายการเมืองในงานเขียนประเภทสารคดีทางการเมืองของไทย พ.ศ.2475-2525 สมบัติ จันทรวงศ์ (2533) 415 หน้า ราคา 110 บาท
28. แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ศศิพันธ์ ฮอดเพชร (2534) ราคา 75 บาท
29. บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์และบริการทางสังคมสงเคราะห์ต่อผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ นางลักขณ์ เอมประดิษฐ์ และ นันทิ จิตสว่าง (2534) ราคา 50 บาท
30. เงื่อนไขความพอใจในการเปิดรับสื่อในองค์การชายแดน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2536) ราคา 50 บาท
31. หน้าทีของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ : แนวคิดและบทบาทของพระคณาจารย์ สุธมฺม ในการพัฒนาชุมชน กัทพร สิริกาญจน (2536) 114 หน้า

หมายเหตุ เอกสารหมายเลข 21, 22, 23, 25, 26 หิมน์เผยแพร่

เอกสารวิชาการ

1. ประวัติศาสตร์สังคมคืออะไร เกรก เจ. เรโนลด์ส (รวมภาษาไทยและอังกฤษ) (2522)
48 หน้า ราคา 15 บาท
2. นาฏศิลป์และดนตรีไทย นิพนธ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะบรรณาธิการ (2522) 267
หน้า ราคา 40, 60 บาท
3. การเมืองสมัยพระนารายณ์ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2523) 59 หน้า ราคา 15 บาท
4. ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงศาวดาร นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2523) 80 หน้า
ราคา 25 บาท
5. ครรชนีเรื่องในวรรณคดีไทย เพ็ญศรี ก๊วยสุวรรณ (2524) 334 หน้า ราคา 70 บาท
6. วัฒนธรรมการผูกพันกับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2525) 221 หน้า
ราคา 50 บาท - - -
7. สังคมไทยกับจิตรกรรมฝาผนัง น. ณ ปากน้ำ, จุลทัศน์ พยาสรานนท์, สน สิมารัง,
ผ่อง เช่งกิ่ง, อาภรณ์ ณ สงขลา, นิวัติ กองเพียร (2525) 55 หน้า ราคา 30 บาท
8. การเพาะปลูกอ้อยและอุตสาหกรรมน้ำตาลไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ม.ล.วัลย์วิภา
บุษรัตนันท์ (2525) 85 หน้า ราคา 25 บาท
9. ศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 (วัดศรีชุม) ไมเคิล ไรท์ (2526) 17 หน้า ราคา 10 บาท
10. Abstract of British Foreign Office Document Relating to Thailand
(1910-1925) Thai Khadi Research Institute (1974) 181 pages 50 baht.
11. The Humanities and Education for Development in Thailand : The
Development of Theatre Studies at the University level.
Mattani Rutnin (1980) 43 pages 20 baht.
12. Thai-British-American Relations During World War II and the
Immediate Postwar Period, 1940-1946. SongSri Foran (1981) 335 pages
90 baht.
13. Buddhism and Human Rights. Seneh Chamarik (1982) 68 pages.
English and Thai) 30 baht.
14. Transformation of the Thai Concepts of Aesthetics. Mattani Rutnin
(1983) 45 pages 25 baht.

15. Problems of Development in Thai Political Setting. Seneh Chamarik (1983) 86 pages (English and Thai) 35 baht.
16. Social Dimension of Buddhism in Contemporary Thailand. Phra Rajavaramuni. (1983) 84 pages. 35 baht.
17. The Hoabinhian of Mainland Southeast Asia : New Data from the Recent Thai Excavation in The Ban Kao Area. Surin Pookjorn (1983) 136 pages.
18. รายงานการสำรวจข้อมูลพื้นฐานในเขตโครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำแม่กลอง พ.ศ.2517 (2519) 432 หน้า ราคา 100 บาท
19. ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยสมัยใหม่ สมเกียรติ วันทะนะ (2527) 159 หน้า ราคา 60 บาท
20. ภูมิหลังชาวมุสลิมในประเทศไทย ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์, ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และ สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2527) 109 หน้า ราคา 40 บาท
21. บรรณานุกรมคำาาเรียนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.-2477 - 2527 รัตน เสงี่ยมหาชัย และวราวุฒ โอสถารมย์ (2527) 75 หน้า ราคา 30 บาท
22. ความคิดทางการเมืองของปรีดี พนมยงค์ เฉลิมเกียรติ ผิวขาว (2527) 285 หน้า ราคา 90 บาท
23. การใช้ Patron-Client Model ในการศึกษาสังคมไทย สมเกียรติ วันทะนะ, ไชยันต์ รัชชกุล, กุลลดา เกษบุณย์ และ ธงชัย วินิจจะกุล (2527) 47 หน้า ราคา 35 บาท
24. การสำรวจ-ทำไมโครฟิล์ม-ปริวรรต เอกสารโบราณและการทำพจนานุกรม ภาษาถิ่น-ภาษา ไทยกลาง. สถาบันไทยคดีศึกษา ร่วมกับมูลนิธิโคโรต้า (2527) 291 หน้า ราคา 60 บาท
25. ปัญหาการเขียนประวัติผู้นำไทย ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, ธวัชชัย สาครินทร์, อุกฤษณ์ ปัทมานันท์ (2527) 71 หน้า ราคา 55 บาท
26. สิกขิมุขชนกับลูกจ้างในประเทศไทย พร้อมบทผนวกข้อเท็จจริงด้านแรงงานของประเทศไทย และกฎหมายแรงงานของประเทศไทย สุภชัย มณีสไพบูลย์ และคณะ (2527) 140 หน้า ราคา 32 บาท
27. สภาพสิทธิสัมพันธ์ : มองจากเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สมพงษ์ หัตถ์ (2527) 134 หน้า ราคา 30 บาท

28. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรีไทยกับปัญหาสิทธิมนุษยชนและสตรีกับกฎหมาย
สุภาวรัตน์ สุภนิพัทธ์ และคณะ (2527) 288 หน้า ราคา 45 บาท
29. การประถมศึกษาในชนบทไทย ปรียา เวสวัชร (2527) 305 หน้า ราคา 52 บาท
30. สิทธิการสื่อสารในประเทศไทย บุญเลิศ สุทธิผล (2527) 125 หน้า ราคา 30 บาท
31. สัมภาษณ์ภาคใต้กับปัญหาสิทธิมนุษยชน สุรินทร์ นิศสุวรรณ และ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์
(2527) 176 หน้า ราคา 40 บาท
32. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย เกริกเกียรติ
นิพนธ์เสรีธรรม (2528) 496 หน้า ราคา 110 บาท
33. บันทึกการสัมมนา ศิลปกรรมหลัง พ.ศ. 2475 สถาบันไทยคดีศึกษา (2528) 271 หน้า
ราคา 50 บาท
34. หมอบรัดเลย์กับสังคมไทย สถาบันไทยคดีศึกษา ร่วมกับโครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (2528) 234 หน้า ราคา 75 บาท
35. The Thai Foreign Policy 1932-1946 จิระวัฒน์ สันตะบุตร (2528) 465 หน้า
ราคา 200 บาท
36. Islam and Malay Nationalism : A Case Study of the Malay-Muslims of
Southern Thailand. สุรินทร์ นิศสุวรรณ (2528) 297 หน้า ราคา 150 บาท
37. การเมืองการปกครองไทย (พ.ศ. 2417-2524) : บรรณานิกษ์ของเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่
เขียนและ/หรือพิมพ์ในประเทศไทย สีดา สอนศรี (2528) 462 หน้า ราคา 150 บาท
38. การศึกษาสภาพสังคมไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจากเอกสารสำคัญ
ทางวรรณคดีในสมัยนั้น ปัญญา บวิสุทธิ (2528) 92 หน้า ราคา 40 บาท
39. คู่มือค้นคว้ากฎหมายด้านเศรษฐกิจในประชุมกฎหมายประจำศก พ.ศ. 2349-2484
นิติ กสิโกศล (2528) 100 หน้า ราคา 40 บาท
40. การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทย : ข้อสังเกตเบื้องต้น
สมบูรณ์ ศิริประชัย (2528) 155 หน้า ราคา 50 บาท
41. ความเปลี่ยนแปลงภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ระหว่าง พ.ศ. 2438-2500
เกื้อกูล อินทองนันท (2529) 112 หน้า ราคา 50 บาท
42. สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย เกียรติจร วัจนะสวัสดิ์
(2529) 935 หน้า ราคา 130 บาท

43. สยามคนต่างประเทศ สรีเทร แวหงษ์ และ ศรีลักษณ์ สว่างเมือง (แปล) (2529) 254 หน้า ราคา 100 บาท
44. การเมืองไทยกับพัฒนาการรัฐธรรมนูญ เส้นห์ จามริก (2529) 417 หน้า ราคา 120 บาท
45. พุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน เส้นห์ จามริก (2531) 55 หน้า ราคา 20 บาท
46. สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2310) : ศึกษาจากพงศาวดารพม่าฉบับราชวงศ์คลองหลวง สุเนตร สุจินทรานนท์ (2531) 106 หน้า ราคา 35 บาท
47. นางงามลักระจก : การศึกษากระบวนการกลายเป็นมลนาวดไทย สุลีมาน นฤมล (2531) 286 หน้า ราคา 80 บาท
48. ขรมแผนแห่งความรู้ สดากันไทยคดีศึกษา (2532) 243 หน้า ราคา 120 บาท
49. นโอบาสต่างประเทศของรัฐบาลนิบลอร์สงคราม พ.ศ. 2481-2487 กอบเกื้อ สุวรรณศักดิ์ (2532) 101 หน้า ราคา 45 บาท
50. The Principle and Concepts of Thai Classical Medicine. Somchintana Ratarasarn Thongthuew (1989) 328 pages พิมพ์เผยแพร่
51. หมูบ้านกับรัฐในไทยศึกษา สถาบันไทยคดีศึกษา, อัญญา ภูษงค์กุล บรรณาธิการ (2533) 314 หน้า ราคา 80 บาท
52. เอกสารประกอบการสัมมนาและสาธิตเรื่องนาฏศิลป์ไทย, เล่ม 1 (90 บาท), เล่ม 2 (90 บาท), เล่ม 3 (70 บาท) (2534)
53. เบิกโรง : วิจารณ์นาฏกรรมในสังคมไทย ปิตดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล บรรณาธิการ (2534) ราคา 120 บาท
54. สาระสิ่งเรเปเอกสารของกระทรวงการต่างประเทศถึงกฤษที่เกี่ยวกับประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ม.ล.วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธ์ บรรณาธิการ (2536) ราคา 150 บาท
55. นาฏศิลป์ไทย ม.ล.วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธ์ บรรณาธิการ (2536) ราคา 250 บาท

ติดต่อซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1

ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200

โทร. 221-6111-20 ต่อ 4190-2 หรือ 221-0633, 226-1880-2

ภาพผนวกที่ 3 (3.2)

จุฬาราชมนตรีศึกษา ตั้งแต่ปี 2528-2537

ลำดับที่	รายการจุฬาราชมนตรีศึกษา	กำหนดออก	จำนวนพิมพ์	บรรณาธิการประจำฉบับ	หมายเหตุ
1.	ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (เสนอเทศาภิบาลศึกษา)	ม.ค. 28	1,000	น.ส. วารุณี โอสธารมย์	
2.	ปีที่ 3 ฉบับที่ 2-3 (เทศาภิบาลในสังคมไทย)	ส.ค. 28	1,000	น.ส. วิไลลักษณ์ เมลาวัลย์	
3.	ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (วิจัย)	ก.ธ. 28	1,000	น.ส. วารุณี โอสธารมย์	
4.	ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (วิจารณ์สังคมไทย : เศรษฐกิจ สังคม การเมืองกับการพัฒนา)	ก.ค. 29	1,000	น.ส. วารุณี โอสธารมย์	
5.	ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (ที่ดิน - แรงงาน - คน และรัฐไทย)	ธ.ค. 29	1,000	น.ส. สุนทรี อาสะโวทัย นายสมบุญ จิระประเสริฐ	
6.	ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (ไทยศึกษา)	มิ.ธ. 30	1,000	น.ส. วิไลลักษณ์ เมลาวัลย์	
7.	ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (รู้เรา - รู้เขา)	ก.พ. 31	1,000	ม.ล. วิไลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์	
8.	ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (18 ปีสถาบันจุฬาราชมนตรีศึกษา)	พ.ธ. 32	1,000	นายนิพนธ์ จิตประสงค์ นายนิติ กลไกศล	
9.	ปีที่ 6 ฉบับที่ 2	ก.ค. 33	1,000	นางสมลักษ์ โทมัส	
10.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 1	ส.ค. 33	1,000	นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล	
11.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 2	ค.ค. 33	1,000	ม.ล. วิไลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์	
12.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 3	ธ.ค. 33	1,000	ม.ล. วิไลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์	
13.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 4	ก.พ. 34	1,000	น.ส. วารุณี โอสธารมย์	
14.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 5	เม.ธ. 34	1,000	น.ส. สุนทรี อาสะโวทัย	
15.	ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 (ฉบับพิเศษ)	มิ.ธ. 34	1,500	น.ส. อัจฉราพร กนกพิสมัย	
16.	ปีที่ 8 ฉบับที่ 1	ส.ค. 34	1,000	นางสมลักษ์ โทมัส	
17.	ปีที่ 8 ฉบับที่ 2	ค.ค. 34	1,000	น.ส. วารุณี โอสธารมย์	
18.	ฉบับพิเศษ (วันวาท)	ธ.ค. 34	1,000	น.ส. สุนทรี อาสะโวทัย	
19.	ปีที่ 8 ฉบับที่ 4-5	ก.พ.-เม.ธ. 35	1,000	น.ส. อัจฉราพร กนกพิสมัย	
20.	ปีที่ 9 ฉบับที่ 1	มิ.ธ.-ก.ธ. 35	1,000	น.ส. วราภรณ์ พันธุ์วงศ์กล่อม	
21.	ปีที่ 9 ฉบับที่ 2	ค.ค. 35-ม.ค. 36	1,000	นายนิติ กลไกศล	
22.	ปีที่ 9 ฉบับที่ 3-4	ก.พ.-ก.ค. 36	1,000	ม.ล. วิไลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์ นายอนันต์ วิริยะพันธุ์	
23.	ปีที่ 10 ฉบับที่ 1	ส.ค.-ค.ค. 36	1,200	นายนิติ กลไกศล	
24.	ปีที่ 10 ฉบับที่ 2	พ.ธ. 36-ม.ค. 37	1,200	ม.ล. วิไลวิภา บุรุษรัตนพันธุ์	

ภาคผนวกที่ 4

หลักสูตรวิชาโทไทยศึกษา

จุดมุ่งหมาย

1. สร้างแรงงวิชาโทไทยศึกษา เพื่อส่งเสริมและประสานให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีสภาพสอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมไทยยิ่งขึ้น
2. โครงการหลักสูตรวิชาโทไทยศึกษาจะกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการศึกษาวิจัยอย่างลึกซึ้งในเรื่องของไทย ในบรรดาอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัย และยังจะทำให้สถาบันไทยคดีศึกษาในฐานะที่เป็นศูนย์การวิจัยของมหาวิทยาลัยสามารถวางแผนการวิจัยเรื่องไทยทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ค่อนเนื้อหาการเรียนการสอนอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น
3. นักศึกษาที่เรียนครบตามเงื่อนไขของหลักสูตรจะได้ชื่อว่าเป็นนักศึกษาวิชาโทไทยศึกษาซึ่งจะมีความรู้ความสามารถ ทักษะคิดและทักษะพอเพียงแก่การนำไปใช้เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างมีพื้นฐานของลักษณะไทย

โครงสร้างและองค์ประกอบหลักสูตร

นักศึกษาผู้ประสงค์จะศึกษาวิชาโทไทยศึกษา - ต้องศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ตามเงื่อนไขดังนี้

1. วิชาบังคับ นักศึกษาต้องศึกษาวิชาบังคับ 3 วิชา 9 หน่วยกิต ดังนี้

- ร.224 พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของการเมืองการปกครองไทย
- ป.210 ประวัติศาสตร์ไทย
- ท.251 พื้นฐานและวิวัฒนาการของวรรณคดีไทย

2. วิชาบังคับเลือก นักศึกษาต้องศึกษาวิชาบังคับเลือก 9 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนจากกลุ่มวิชาที่กำหนดไว้ 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 วิชา ดังต่อไปนี้

(1) กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง

- ร. 314 ประวัติความคิดทางการเมืองไทย
- ร. 321 การเมืองการปกครองของไทย
- ร. 340 ระบบราชการไทย
- ป. 211 ประวัติศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจไทยร่วมสมัย
- ป. 318 ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศสมัยใหม่

(2) กลุ่มวิชาเศรษฐกิจ

- ศ. 261 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย
- ศ. 367 พัฒนาชนบทไทย 1
- กม. 223 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

(3) กลุ่มวิชาสังคม วัฒนธรรม

- สค. 214 สังคมไทยกับการพัฒนาสังคม
- ป. 316 ประวัติศาสตร์สังคมไทย
- ป. 317 ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาไทย
- ท. 296 ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย
- ม. 326 วิเคราะห์สังคมและวัฒนธรรมไทย

3. วิชาเลือกเสรี นักศึกษาจะต้องเลือกศึกษาวิชาเลือกเสรีอย่างน้อย 2 วิชา 6 หน่วยกิต หรือ 1 วิชา 6 หน่วยกิต จากวิชาดังต่อไปนี้

- อส.315 กระบวนการผลิตและอุตสาหกรรมไทย
- ร. 370 ความสัมพันธ์และนโยบายต่างประเทศของไทย
- ศ. 368 พัฒนาชนบทไทย 2
- ศ. 460 เศรษฐกิจประเทศไทย
- ป. 312 ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย
- ป. 314 ประวัติศาสตร์การปกครองไทย
- ป. 519 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของไทย
- ปร.371 นุทยปรัชญา
- ท. 241 ศิลปะการเขียนภาษาไทย 1

- ท. 326 ภาษาไทยท้องถิ่น
ท. 329 ภาษาถิ่นวัฒนธรรมไทย
ท. 351 วรรณกรรมเอกของไทย
ท. 356 วรรณกรรมท้องถิ่นของไทย
ท. 361 วรรณกรรมไทยสมัยปัจจุบัน
ท. 376 เรื่องสั้นและนวนิยายไทย
ท. 416 การศึกษาภาษาไทยในแง่สังคมวิทยา
ท. 451 การวิจารณ์วรรณคดีไทย
จ. 202 การละเล่นในวัฒนธรรมและสังคมไทย
ม. 327 วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
ม. 341 โบราณคดีในประเทศไทย

คำอธิบายรายวิชา

วิชาบังคับ

ร. 224 ^ขพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของการเมืองการปกครองไทย 3 หน่วยกิต

PO 224 Economic and Social Ecology of
Thai Government and Politics

ศึกษาลักษณะและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศไทย

โดยมุ่งปูพื้นฐานความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยเป็นสำคัญ ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัย เศรษฐกิจ-สังคมการเมือง รวมทั้งคำนึงถึงพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและ
ระบบความคิด ความเชื่อด้วย ตลอดจนศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยนับแต่อดีตจนถึง
ปัจจุบัน และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่มีต่อรูปแบบและโครงสร้างทางการเมืองด้วย
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 210 ประวัติศาสตร์ไทย 3 หน่วยกิต

HS 210 Thai History

ศึกษาพัฒนาการของประวัติศาสตร์ไทยจากระดับเมืองสู่รัฐประชาชาติ ตลอดจนสภาพ
เศรษฐกิจสังคมและการเมืองการปกครองภายในชุมชนระดับต่างๆ นับตั้งแต่สมัยก่อนสุโขทัยถึง
การปฏิรูปในสังคมไทยสมัยใหม่ มีการศึกษานอกสถานที่
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ท. 251 ^ขพื้นฐานและวิวัฒนาการของวรรณคดีไทย 3 หน่วยกิต

TH 251 The Development of Thai Literature

ศึกษาพื้นฐานและความเป็นมาของวรรณคดีไทย เพื่อให้เห็นการสร้างสรรคและการ
เปลี่ยนแปลงของรูปแบบการประพันธ์ สุนทรียภาพ การแสดงความคิดและจินตนาการของคนไทย
ในแต่ละสมัย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

วิชาบังคับเลือก

1. กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง

ร. 314 ประวัติความคิดทางการเมืองไทย

3 หน่วยกิต

PO 314 History of Thai Political Thoughts

ศึกษาแนวความคิดทางการเมืองของรัฐบุรุษและนักคิดไทยที่สำคัญ ในสมัยต่างๆ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยถึงต้นรัตนโกสินทร์ โดยจะเป็นการศึกษาจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในเอกสารต่างๆ เช่น นิลาจารึกหลักต่างๆ ละครภูมิพระร่วง และวรรณกรรมต่างๆ ของยุค ตลอดจนกฎหมาย พระราชพิธี ประเพณี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเข้าใจผลของการเปลี่ยนแปลงทางความคิดทางการเมืองที่ปรากฏชัดขึ้นในสมัยต่อมา มาจวบจนถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ร. 321 การเมืองการปกครองของไทย

3 หน่วยกิต

PO 321 Thai Government and Politics

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ร. 211 (หรือโคเชอนัมติของผู้สอน)

ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยประวัติศาสตร์ โครงสร้าง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ลักษณะและแนวโน้มของชีวิตการเมืองของไทย ลักษณะเฉพาะและอุดมการณ์ประจำชาติ พฤติกรรมการเมือง วิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างชีวิตการเมืองกับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ สืบสาว ปัญหาสำคัญทางการเมืองการปกครองในยุคของการเปลี่ยนแปลงความปัวว้อเหล่านี้

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ร. 340 ระบบราชการไทย 3 หน่วยกิต

PO 340 Thai Bureaucracy

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ร.241

ศึกษาถึงการจัดองค์การ การบริหารและการปฏิบัติงานของระบบราชการไทย บทบาทและอิทธิพลของข้าราชการที่มีต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ทิศนคติ พฤติกรรมของข้าราชการ วัฒนธรรมทางการบริหารและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของระบบราชการไทย ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชน ปัญหาของการควบคุมและความรับผิดชอบของระบบราชการไทย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 211 ประวัติศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจไทยร่วมสมัย 3 หน่วยกิต

HS 211 Political and Economic History of Thailand

ศึกษาความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเมือง ตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ถึงปัจจุบัน โดยตรวจสอบข้อขัดแย้งในกลุ่มผู้นำพัฒนาการของการปกครองเริ่มจากระบบทหารในสงครามโลกครั้งที่ 2 สงครามเย็น ปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองของสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของระบบประชาธิปไตยในเวลาต่อมา

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 318 ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศสมัยใหม่ 3 หน่วยกิต

HS 318 Modern History of Thai Foreign Affairs

ศึกษาความสัมพันธ์ของไทยกับชาติตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์ ผลกระทบของลัทธิจักรวรรดินิยมต่อนโยบายทางการเมืองภายใน การกำหนดนโยบายต่างประเทศ บทบาทของที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ ปัญหาและวิกฤติการณ์ที่ไทยเผชิญกับชาติตะวันตก สงครามโลกครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง สงครามเย็น การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจ นโยบายต่างประเทศของไทยในสมัยปัจจุบัน ตลอดจนผลกระทบต่องานไทย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

2. กลุ่มวิชาเศรษฐกิจ

ศ. 261 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย

3 หน่วยกิต

EC 261 Thai Economic History

ศึกษาวิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจไทย ตั้งแต่สมัยโบราณจนกระทั่งประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เป้าหมาย และนโยบายในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนองค์การและสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ศ. 367 พัฒนาชนบทไทย 1

3 หน่วยกิต

EC 367 Thai Rural Development 1

ศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบท ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนปัญหาโครงสร้างของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีผลไปสู่ปัญหาในชนบท วิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวความคิดต่างๆ ในการพัฒนาชนบทในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนวิธีการพัฒนาชนบทที่แต่ละแนวความคิดนำมาใช้ปฏิบัติ

หมายเหตุ : ลักษณะของการเรียนในวิชานี้จะใช้ทั้งการบรรยาย อภิปรายในห้องเรียน และอาจออกไปเรียนรู้ในชนบทตามที่เห็นสมควร

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ภม. 223 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

3 หน่วยกิต

GE 223 Geography of Thailand

ศึกษาที่ตั้ง แนวนวมแดน ลักษณะทางธรณีวิทยาและลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศไทย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

3. กลุ่มวิชาสังคม วัฒนธรรม

สค. 214 สังคมไทยกับการพัฒนาสังคม 3 หน่วยกิต

SW 214 Thai Society and Social Development

ศึกษาโครงสร้างสังคมไทย และกลไกทางสังคมที่เป็นสิ่งกำหนดบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในสังคม สถาบันศึกษา กับการกำหนดบทบาทสถานทางสังคมในเชิงพฤติกรรม แนวคิดและที่มาของการพัฒนาสังคมในสังคมไทย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 316 ประวัติศาสตร์สังคมไทย 3 หน่วยกิต

HS 316 Thai Social History

ศึกษาการก่อตั้งและวิวัฒนาการของสังคมไทย พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ปัญหาประชากร รูปแบบของการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นต่างๆ ตลอดจนปัญหาในการกำหนดอุดมคติทางประวัติศาสตร์สังคม

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 317 ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาไทย 3 หน่วยกิต

HS 317 Thai Intellectual History

ศึกษาแนวความคิดของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อิทธิพลพุทธศาสนา แนวความคิดที่อธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสังคม พัฒนาการของความคิดและโลกทัศน์ของคนไทยในแต่ละสมัย ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดและความเชื่อนั้น โดยเน้นความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและอิทธิพลตะวันตกที่มีต่อภูมิปัญญาไทยในสองศตวรรษที่ผ่านมา

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ท. 296 ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย 3 หน่วยกิต

TH 296 History and Philosophy of Thai Education

ศึกษาวิวัฒนาการทางการศึกษาของไทย ปรัชญาการศึกษา และแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการ
การศึกษาของไทย ปรัชญาการศึกษาของไทย ตลอดจนปัญหาการศึกษาปัจจุบันและแนวโน้มในการ
พัฒนาการศึกษาในอนาคต

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ม. 326 วิเคราะห์สังคมและวัฒนธรรมไทย 3 หน่วยกิต

SH 326 Anthropological Approach to Thai Society and Culture

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ม. 310 หรือโดยอนุมัติจากผู้บรรยาย

ศึกษาการอธิบายแง่มุมต่างๆ ของสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยใช้เครื่องมือทาง
มานุษยวิทยาจากตัวอย่างงานวิจัยของนักมานุษยวิทยาไทยและต่างประเทศ โดยเน้นการศึกษา
อย่างวิพากษ์วิจารณ์ให้เห็นถึงคุณค่าและข้อจำกัดของมานุษยวิทยาและสนับสนุนให้นักศึกษาวิเคราะห์
ปรากฏการณ์ในสังคมและวัฒนธรรมไทยในระดับเบื้องต้น

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

วิชาเลือกเสรี

อส. 315 กระบวนการผลิตและอุตสาหกรรมไทย 3 หน่วยกิต

IM 315 Manufacturing Process and Thai Industry

ศึกษาความรู้ทางเทคโนโลยีทั่วไปของอุตสาหกรรมแขนงที่สำคัญ ศึกษาลักษณะและ
พัฒนาการของอุตสาหกรรมแขนงสำคัญๆ ของไทยเพื่อให้เข้าใจปัญหาทางเทคโนโลยี และปัญหา
เศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไทย รวมทั้งเป้าหมายของการศึกษาวิจัยอุตสาหกรรมไทยในอนาคต

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ร. 370 ความสัมพันธ์และนโยบายต่างประเทศของไทย 3 หน่วยกิต

PO 370 Thai Foreign Affairs

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ร.280, ร.290

ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศในสมัยต่างๆ พิจารณาปัจจัยและกระบวนการในการกำหนดนโยบาย แบบแผนของนโยบาย การดำเนินนโยบายต่างประเทศ ตลอดจนผลกระทบของนโยบายต่างประเทศที่มีผลต่อการเมืองภายในของไทย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ศ. 368 พัฒนารชนบทไทย 2 6 หน่วยกิต

EC 368 Thai Rural Development 2

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ศ.367 และจะต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้บรรยาย

ศึกษาถึงสภาพชนบทไทยในภาคสนามอย่างละเอียดและกว้างขวาง ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพตามท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย โดยรวบรวมวินิจฉัยข้อมูลทางด้านศักยภาพ ทางกายภาพ ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ศักยภาพทางสังคม และศักยภาพทางการเมือง ตลอดจนด้านการศึกษา อนามัย ศาสนา โดยเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเกษตรกรในชนบทจริงๆ ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

(ฝึกภาคสนามประมาณ 270 ชั่วโมง ตลอด 1 ภาคการศึกษา)

ศ. 460 เศรษฐกิจประเทศไทย 3 หน่วยกิต

EC 460 Thai Economy

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ศ.311 และ ศ.312

ศึกษาลักษณะโครงสร้างและกลไกของระบบเศรษฐกิจไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความยากจน การกระจายรายได้ การพัฒนาชนบท การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม การว่างงานในชนบท การโยกย้ายของประชากร และความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาและการค้า การเงินระหว่างประเทศ

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 312 ประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย 3 หน่วยกิต

HS 312 Art History and Archaeology of Thailand

ศึกษาความหมายของวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ ความเกี่ยวข้อง และความแตกต่างระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะกับวิชาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ แนะนำวิธีการค้นคว้าในระบบวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่อศึกษาพฤติกรรมในอดีตของมนุษย์ รวมทั้งให้ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทย มีการศึกษาบอกลูกสถานที่

(บรรยายสี่ภาคห้ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 314 ประวัติศาสตร์การปกครองไทย 3 หน่วยกิต

HS 314 History of Thai Administration

ศึกษาการจ้ดรูปแบบการปกครองดั้งเดิมของไทย การรับอารยธรรมจากภายนอก เช่น ลัทธิพราหมณ์ ลัทธิฮินดู พุทธศาสนา การจ้ดระเบียบทางการปกครองสมัยสุโขทัย อสุทธยา และรัตนโกสินทร์ ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม ศึกษาอิทธิพลตะวันตก การปฏิรูปแบบและปัญหาของการปกครองสมัยใหม่

(บรรยายสี่ภาคห้ละ 3 ชั่วโมง)

ป. 519 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของไทย 3 หน่วยกิต

HS 519 Thai Local History

ศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย พัฒนาการของท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของท้องถิ่นกับส่วนกลาง มีการศึกษาบอกลูกสถานที่

(บรรยายและสัมมนาสี่ภาคห้ละ 3 ชั่วโมง)

ปร. 371 พุทธปรัชญา

3 หน่วยกิต

PH 371 Buddhist Philosophy

ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญในพุทธปรัชญา เช่น ปัญหาเรื่องอนัตตา อริยสัจ 4 ปฏิจسامุปบาทกรรม และนิพพาน ตลอดจนอิทธิพลของพุทธปรัชญาที่มีต่อแนวความคิดทางปรัชญาที่สำคัญ

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ท. 241 ศิลปะการเขียนภาษาไทย 1

3 หน่วยกิต

TH 241 The Art of Thai Writing 1

ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเขียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาการใช้ภาษาเขียนในปัจจุบันทั้งภาษามาตรฐานและภาษานอกแบบที่มักปรากฏในภาษาสื่อมวลชน ภาษาโฆษณา ภาษาแสดง ฯลฯ นอกจากนี้นักศึกษาจะได้วิเคราะห์ว่าเขียนอย่างไรจะเอื้อทั้งในด้านความคิด แนวทางและกลวิธีในการเขียน นึกเขียนและเรียบเรียงความคิดของตนเอง นึกเขียนส่วนวนแปลให้เป็นภาษาไทยที่สละสลวย

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ท. 326 ภาษาไทยท้องถิ่น

3 หน่วยกิต

TH 326 Thai Regional Dialects

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ท.211

ศึกษาภาษาไทยท้องถิ่นต่างๆ เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในเรื่องระบบเสียงและคำในเชิงเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน พิจารณาการเคลื่อนย้ายของภาษาไทยท้องถิ่นเหล่านั้น

(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

- ท. 329 ภาษากับวัฒนธรรมไทย 3 หน่วยกิต
TH 329 Thai Language and Culture
ศึกษาสำนวนโวหาร สุภาษิต คำพังเพยและลักษณะต่างๆ ในภาษา เช่น ภาษาที่เกี่ยวกับพิธีกรรม จิตใจ การตั้งชื่อ ฯลฯ ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทย
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ท. 351 วรรณกรรมเอกของไทย 3 หน่วยกิต
TH 351 Masterpieces of Thai Literature
ศึกษาวรรณกรรมเอกของไทยบางเรื่องอย่างละเอียด เพื่อให้เห็นลักษณะเด่นที่ทำให้วรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ได้รับยกย่องเป็นวรรณกรรมเอก
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ท. 356 วรรณกรรมท้องถิ่นของไทย 3 หน่วยกิต
TH 356 Thai Folklore
ศึกษาวรรณกรรมในท้องถิ่นต่างๆ เช่น วรรณกรรมภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ โดยศึกษาจากตำนาน นิทาน นิอาข คำหม คำพังเพย สุภาษิต บทขับร้อง ฯลฯ เพื่อให้เห็นลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของไทยแต่ละถิ่น
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ท. 361 วรรณกรรมไทยสมัยปัจจุบัน 3 หน่วยกิต
TH 361 Modern Thai Literary Works
ศึกษาวรรณกรรมไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงสมัยปัจจุบัน เพื่อให้เห็นรูปแบบความคิด ตลอดจนลักษณะของสังคม
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

- ท. 376 เรื่องสั้นและนวนิยายไทย 3 หน่วยกิต
TH 376 Thai Short Stories and Novels
ศึกษาลักษณะ ความเป็นมา แนวคิดของเรื่องสั้นและนวนิยายไทย ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึง
ปัจจุบัน
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ท. 416 การศึกษาภาษาไทยในแง่สังคมวิทยา 3 หน่วยกิต
TH 416 Sociological Aspects of the Thai Language
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับโครงสร้างสังคมไทย เพื่อให้เห็นความแตกต่าง
ของการใช้ภาษาในบุคคลกลุ่มต่างๆ ตลอดจนศึกษาและสังเกตภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ทางสังคมที่
ต่างกัน
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ท. 451 การวิจารณ์วรรณคดีไทย 3 หน่วยกิต
TH 451 Practical Criticism of Thai Literature
ศึกษาหลักสากลของการวิจารณ์วรรณคดี เพื่อนำไปใช้ในการวิจารณ์วรรณคดีไทย
ศึกษาวิธีการและวิวัฒนาการของการวิจารณ์วรรณคดีไทย พร้อมทั้งฝึกให้นักศึกษาวิจารณ์
(บรรยายและฝึกฝนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)
- ด. 202 การละคอนในวัฒนธรรมและสังคมไทย 3 หน่วยกิต
DM 202 Drama in Thai Culture and Society
ศึกษาบทบาท และวิวัฒนาการความเป็นมาของการละคอนในสังคม และวัฒนธรรมไทย
สมัยต่างๆ วิเคราะห์บทละคอนที่ดีเด่นบางเรื่องที่สะท้อนคุณค่า และสาระทางวัฒนธรรม สังคม
ค่านิยม และทัศนคติไทยที่สำคัญ รวมทั้งรูปแบบการประพันธ์ วรรณศิลป์ และดนตรีที่ใช้ประกอบ
การแสดง
(บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

ม. 327 วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย 3 หน่วยกิต

SM 327 Culture of Ethnic Groups in Thailand

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ม.201 หรือ สว.201 หรือ สว.202 และ สว.203

หรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร

การศึกษาประวัติความเป็นมา เนื้อหาวัฒนธรรม รูปแบบสังคม ลักษณะความสัมพันธ์และ
การผสมผสานทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น ชาวเขาในประเทศไทย (วิชานี้มีการค
งาน-ฝึกงานนอกสถานที่)

บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

ม. 341 โบราณคดีในประเทศไทย 3 หน่วยกิต

SM 341 Archaeology of Thailand

วิชาบังคับก่อน : สอบได้ ม.241 หรือได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร

การศึกษาศิลปะวัฒนธรรมในประเทศไทยสมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์
คอนตันโดยอาศัยจากหลักฐานทางโบราณคดี

บรรยายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

ภาคผนวกที่ 5

เงินสนับสนุนจากมูลนิธิ/องค์กร ต่างประเทศ ตั้งแต่ปี 2526 - ปัจจุบัน

ระยะเวลา	ผู้สนับสนุน	งบประมาณ	กิจกรรม
2526-2528	มูลนิธิเอเซีย		โครงการศูนย์สนเทศ
2527	มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์		โครงการสัมมนาโอบายการพัฒนา
2528	IDRC		ประเทศ
2528	มูลนิธิโพลด์สวาเกิน		โครงการสัมมนาไทย-ญี่ปุ่น III
2528-2530	มูลนิธิฟอร์ด		โครงการวิจัย ASEAN VIEWS : An Annotated Bibliography of of ASEAN Theses and Dissertation on Southeast Asia 1976-1984
2529-2530	ADB		โครงการวิจัย Financing Public Sector Development Expenditure
2530	มูลนิธิเอเซีย		การประชุม ASEAN FORUM for Muslim Social Scientists
2531	มูลนิธิฟอร์ด CIDA มูลนิธิเอเซีย		การประชุมนานาชาติ สถานภาพไทยศึกษา "
2532	มูลนิธิจอห์นเอฟเคเนดี		การสัมมนา ทรมแดนแห่งความรู้

ภาคผนวกที่ 6

นักวิจัยชาวต่างประเทศที่มาร่วมทำวิจัยโดยขอความร่วมมือจากสถาบันไทยคดีศึกษา

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
ศาสตราจารย์ Stanley J. Tambiah	British	Concepts and Manifestations of Causation, Well-being and Success in Urban Thailand	ค.ศ. 21-ค.ศ. 22	33 Arlington St., Cambridge Mass. 02140, U.S.A.
Miss. Christine E. Gray	U.S.A.	Social-Cultural Dimensions of Thai Kathin Ceremonies in Thailand	ค.ศ. 21-ค.ศ. 22	2506 Fremont Ave., Modesto, California U.S.A. 95350
Mr. Roger Gordon Kershaw	British	A Comparative study of political science training in the old and new universities of Thailand and in universities abroad with special reference to its relevance for selected Thai Careers	ค.ศ. 21-ค.ศ. 21	25 Orchard Street, Canterbury, England
Mr. Andrew K. Collard	Australian	Economic and Social Behavior in Thai Village - A Micro Study	ค.ศ. 22-ค.ศ. 23	85 Keppel Street, Carlton, Victoria, Australia
Mr. Eiji Murashima	Japanese	Rural Development and Local Leaders in Thailand	ค.ศ. 23-ค.ศ. 25	1-302 Tannocho Danchi Hodoyayaku Yokohama-shi Kanagawa-Ken Japan
Dr. Jane A. Ransay	U.S.A.	Development and Underdevelopment in Rural Thailand	ค.ศ. 20-ค.ศ. 21	11 Pearl St. Canton, New York U.S.A.
Miss Lysa Hong	Singapore	Thai nobility and the administrative system in Thailand, 1824-1888	ค.ศ. 21-ค.ศ. 23	4/19 Mount Street, Coogee, N.S.W. 2034, Australia

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
Dr. Craig James Reynolds	U.S.A.	Towards a Social History of Nineteenth Century Siam: The Administration of Justice	ก.พ.-ก.ธ.22	Dept. of History, University of Sydney, N.S.W. 2006 Australia
ศาสตราจารย์ Erik Cohen	Israel	Comparative analysis of tourism development and tourism impact in selected regions in Thailand	ก.ค.-พ.ธ.22	Dept. of Sociology, Hebrew University, Jerusalem
1. Mrs. Ellen C. Kinney Johnson	United States	Domestic Relationship in Suburban Bangkok	ค.ค.22-ค.ค.23	707 West Washington. Urbana, Illinois 61801 U.S.A.
1. Mr. Heinz-Rudiger Kerff	German	Socio-economic structures of underdevelopment in cities-urban subsistence production in Bangkok	พ.ธ.23-ค.ค. 25	Am Wulfsbach 15 497 Bad Oeynhausen 12 West- Germany
2. Mrs. Shirley A. Downs	British	The social and economic effects on Thai rural society of modernisation of agriculture, with special attention to the introduc- tion of new technology	ค.ค.22-ค.ค.24	2 Wychwood Crescent, Earley, Reading RG6 2RA, England

นักวิจัย	สัญชาติ	คำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
Prof. Scott Frederick McNabb	American	Volunteer Experience and Career Choice : Evaluating the Ten Year History of the Thammasat University Volunteer Project	พ.ค. - ก.ค.23	631 East College Iowa City, Iowa 52240
Mr. Kunio Kawakami	Japanese	Urban Areas and Urban Society in Thailand	เม.ย.24-เม.ย. 26	2-6-6-406, Minami-Karasuyama, Setagaya-Ku, Tokyo, Japan
Mr. Bowman Kimble Atkins	U.S.A.	Educational Intergration in Modern Thai Society	ค.ค.23-ค.ค.24	13110 Bayview Ave., Beach Haven Terrace, N.J. 08008
Dr. Erik Cohen	Israel	Energy Culture in Developing Situations : A Comparative Study in a Rural and Urban Environment in Thailand	ก.ค.31-ค.ค.34	Dept. of Sociology, Hebrew University, Jerusalem, Israel
Dr. Susanne Thorbek	Denmark	Women and urbanisation	พ.ย.24-ก.ค.25	
Prof. Erik cohen	Israel	Thai Communities in a Changing World : A Comparative Study of a Peripheral and a Centrally-located Community	ก.ค. - ค.ค.25	Dept. of Sociology, Hebrew University, Israel
Mr. James Anthony Placzek	Canadian	Historical Semantics of a Thai Classifier	เม.ย.-ก.ค.25	2028 E. 27th Ave, Vancouver, B.C.,
Mr. Henricus (Han) ten Brummelhuis	Dutch	The Work of J. Homan van der Heide	ค.ค.25-ก.พ.26	

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
21. Dr. Lysa Hong	Singapore	The Siam Consulate in Singapore	พ.ศ.26-พ.ศ.27	215 Marsilling Lane #25-812, Singapore 2573
22. Mr. Edwin Roy Zehner	U.S.A.	Exploring Directions for Dissertation Research on Structures of Public Discourse, Language, and/or Ritual in Thailand	พ.ศ.27-พ.ศ.28 ขอขยายเวลาถึง พ.ศ.29	67 Orchard St. Rochester, NY 14514 USA.
23. Mr. Song In-Seo	Korea	Modernization of Thailand during the Mongkut and Chulalongkorn Period	พ.ศ.27-พ.ศ.28	22 Daebyeol-ri, Sannae-myon, Chungcheongnamd Korea
24. Prof. Erik Cohen	Israel	Social Change in Thailand: A Comparative Study of Religions, Political and Economic	พ.ศ.28-พ.ศ.29	Dept. of Sociology & Social Anthropology The Hebrew University of Jerusalem, Israel
25. Mr. Shane Patric Tarr	New Zealander	The Role Played by Elected Representatives at a Provincial Level in Thailand	พ.ศ.28-พ.ศ.30	4/31 Beatrice Street, Taringa, Queensland, Australia, 4068
28. Dr. Kevin John Hewison	Australian	The Western Community in Bangkok, 1920-1940 : Business and Social Life	พ.ศ. - พ.ศ.29	31 Eldershaw Place, Garran, A.C.T., Australia

นักวิจัย	สัญชาติ	คำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
Dr. Wong Kum-Poh*	Singapore	Saving, Capital Inflow and Capital Formation in Thailand	ก.พ. - มี.ค. 29	24, Sunbird Circle, Singapore 1648, Republic of Singapore
Miss Myren Garin*	French	Economic Development of Thailand	พ.ค. - มี.ธ. 29	Institut de Recherche Economique et de Planification de Developpement bp 47x-38040 Grenoble Cedese France
Prof. Fritz Voigt*	German	Experiences and performance of rural cooperative systems as a tool for decentralized regional policy		Forschungsgruppe Industrie and Verkehrspolitik, Universital Bown, 5300 Bonn 1, West Germany
Prof. Stanley J. Tambiah*	British	The Sociology and Anthro-pology of Urban Life in Bangkok (Workshop)	ค.ค. 29	
Mr. Scott Bamber*	Australian	Classification and Treatment of Illness in Traditional Thai Medicine	มี.ค.-ค.ค. 29	Asian History Centre, The Faculty of Asian Studies, The Australian National University, GPO Box 4 Canberra ACT 2601

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
32. Miss. Lorraine Marie Gesick	U.S.A.	Intellectual History : Thai Popular Local Historians	ก.ย.29-มิ.ย.30	Star Route, Elizabeth Colorado, 80107 U.S.A.
33. Mr. Joseph Richard Stimpfl	American	Perceptions of School Success and Failure in a Malay Community in Southern Thailand - A View From the Village (เนื่องจากสภากิจฯ ได้รับแจ้งจากสมาคมมั่นคงแห่งชาติได้พิจารณาโครงการนี้แล้ว และเห็นว่าเกิดผลในทางลบต่อประเทศไทย สภากิจฯ จึงไม่อนุญาตให้เข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย)	ส.ค.30-ส.ค.31	Box 304 Shelbina, MO 63468 U.S.A.
34. Prof. Erik Cohen	Israel	Sovereignty, Nationality and Citizenship - A Study of Politics And Religion In Contemporary Thailand	นักการวิจัย ก.ค.30-ค.ค.31 กลับเข้ามาทำวิจัย พ.ค. - ค.ค.31	Dept. of Sociology & Social Anthropology Hebrew University Jerusalem, 91905, Israel
35. Mr. Wenbun Luan	Chinese	Thai Literature in The Present Time	ก.ค.30-ก.ค.31	กองวิจัยวรรณกรรมเอเชีย ภาคเหนือและเอเชียตะวันออก เจียงเหนือ แห่งสถาบันวิจัย วรรณกรรมต่างประเทศ กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน
36. Mr. Kazumi Yamamoto	Japanese	Comparative Studies on Development Stages and Structural Changes of Manufacturing Industries in ASEAN Countries	มี.ค.31-มี.ค.31	5-30-13 Fuda Chofu City, Tokyo, Japan

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
37. Mr. Michael John Montesana III	U.S.A.	Decomposition of Factors Explaining Land-Holding Patterns in Rice and Field Crops (ผ่านสภาวิจัยฯ แต่ยกเลิกการอนุญาต เนื่องจากนักวิจัยไม่ปฏิบัติตามระเบียบ ของสำนักงานฯ)	ก.ค. - ก.ค.31	703 W. Ferry, Buffalo New York 14222, USA.
38. Mr. Masoto Kawamori	Japanese	Policy Making Process in Modern Thailand	ก.พ.32-ก.พ.34	645 Nomurajima, Tonami-Shi, Toyama, 939-13 Japan
39. Miss. Michiko Inoue	Japanese	A Comparative Study of English Education in Thailand with That in Japan	พ.ศ.32- มี.ค. 33	2-7-1-903 Shimosbinjo. Higashiyodogawa-ku, Osaka 533 Japan
40. Mrs. Lisa Hong	Singapore	Social History of Bangkok during the Reign of King Chulalongkorn	ก.ค.33-พ.ค.34	43 Hua Guan Avenue, Singapore 2158
41. Dr. Penny Van Esterik	Canadian	Gender And Development In Thailand	มี.ค.35-ก.ค.35	Faculty of Arts, York University 4700 Keele Street Nort York, Ontario Canada-M3j 1P3
42. Dr. Grant A. Olson	American	A Translation of Buddha- dharma by Phra Rajavarmuni (Prayudh Payutto)	มี.ค.-ก.ค.34	Center for Southeast Asian Studies Norther Illinois University Dekalb

นักวิจัย	สัญชาติ	ทำวิจัยเรื่อง	ระยะเวลาที่ขอ	ที่อยู่
43. Mr. James P. LoGerfo	American	Democratization in Thailand	พ.ศ.36-ก.พ.37	Columbia University New York City
44. Mr. Neil Andrew Englehart	American	The Relationship between Culture, Choice, And Institutional Change in Thailand during the Reign of King Chulalongkorn (1868-1910)	ก.ธ.36-ก.ค.37	University of California, San Diego

หมายเหตุ นักวิจัยทั้งหมดได้ผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
ออกแก่นักวิจัยที่มีเครื่องหมาย *

อ้างอิง

จุลสารไทยคดีศึกษา ป.2 ฉ.2 มี.ธ.2527

จุลสารไทยคดีศึกษา ป.5 ฉ.1 มี.ธ.2530

จุลสารไทยคดีศึกษา ป.6 ฉ.1 พ.ธ.2532

จุลสารไทยคดีศึกษา ป.7 ฉ.5 เม.ธ.2534

รายงานการประชุมนักวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา ครั้งที่ 1/2537

รายงานการสัมมนาบทบาทนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสถาบันไทยคดีศึกษา
27 ก.พ.2536

สกก.โครงการสัมมนาทริทรรศน์ด้านวิเทศคดีศึกษาในประเทศไทย "หลักการและเหตุผล"
2537

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม

รศ.ดร.ศุภกฤษีสุริยา รัตนกุล

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม
เอกสารประกอบการสัมมนา

เรื่อง ทรัพยากรด้านวิเทศศึกษาในประเทศไทย : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม
ระหว่างวันที่ 10-11 สิงหาคม 2537

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ถือกำเนิดจากโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) ในสังกัดของบัณฑิตวิทยาลัยมีชื่อเดิมว่า "โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์" ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2524

การดำเนินการจัดตั้งโครงการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) หรือที่เรียกว่า 'โครงการภาษาเอเชีย' อันเป็นจุดกำเนิดของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท นั้น เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้เล็งเห็นความจำเป็นของการเปิดสอนวิชาภาษาศาสตร์ เพื่อผลิตนักวิชาการที่รู้จักและเข้าใจวิธีการของการใช้ภาษาสำหรับเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อความหมาย มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาต่าง ๆ ที่พูดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ที่เป็นเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยมาช้านาน ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจและติดต่อกับผู้ที่มีเชื้อสายเผ่าพันธุ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและภาษาพูดที่ต่างจากคนไทยโดยทั่วไป

อาจารย์ ดร. สุริยา รัตนกุล ผู้อำนวยการโครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ ผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์ ได้ยกร่างหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) ขึ้นจนแล้วเสร็จ และเปิดรับนิสิตศึกษารุ่นแรกได้ในปี พ.ศ. 2519 นับเป็นหลักสูตรในระดับมหาบัณฑิตหลักสูตรแรกที่ศึกษาภาษาเอเชียอาคเนย์

เนื้อหาของหลักสูตรนี้ประกอบด้วยกระบวนวิชาทางภาษาศาสตร์ภาคทฤษฎีและภาษาศาสตร์ เอเชียบาคเนย์ จำแนกตามตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลภาษาไทย ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (มอญ-เขมร) ตระกูลภาษามลายู-โพลีเนเซียน และตระกูลภาษาทิเบต-พม่า เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาภาษาต่าง ๆ ที่พูดในประเทศไทย เช่น ภาษาไทยท้องถิ่น ภาษาของชาวไทยภูเขา ภาษาชาวเล ฯลฯ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาเขมร ภาษาพม่า ภาษาเวียดนาม ภาษามลายู ด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ ฝึกวิเคราะห์โครงสร้างภาษา รวมทั้งได้ออกไปศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยมหิดลได้เซ็นสัญญาความตกลงร่วมมือกับสถาบัน Summer Institute of Linguistics (S.I.L.) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย S.I.L. ได้ส่งอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์เอเชียบาคเนย์มาสอนในหลักสูตรฯ จนกระทั่งปัจจุบัน

สำหรับการศึกษาวิจัยทางด้านวัฒนธรรมนั้น ได้เริ่มเป็นรูปเป็นร่างพร้อม ๆ กับที่โครงการฯ ได้เป็นสถาบันฯ โดยมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยวัฒนธรรมเอเชียบาคเนย์ และได้พัฒนาก้าวไกลจนถึงขั้นทำความตกลงร่วมมือทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรมกับรัฐบาลฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2527 กล่าวคือรัฐบาลฝรั่งเศส โดย Centre de Documentation et de Recherches sur l'Asie du Sud-Est et de Monde Insulindien (CeDRASEMI) ได้ให้ทุนอุดหนุน 5 ปี ในรูปของผู้เชี่ยวชาญและทุนการศึกษาทางด้านวัฒนธรรม สถาบันฯ จึงได้ส่งอาจารย์และนักวิจัยไปศึกษาต่อ ฝึกอบรม และดูงานทางด้านมานุษยวิทยาที่ประเทศฝรั่งเศส ในขณะเดียวกันทางฝรั่งเศสก็ได้ส่งนักวิจัยมาร่วมโครงการวิจัยกับนักวิจัยของสถาบันฯ

ในปี พ.ศ. 2528 สถาบันฯ ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเรือนไทย ซึ่งได้รับเงินบริจาคส่วนหนึ่งจากคุณหญิงระเบียบ คุณะเกษม เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดเก็บและแสดงวัสดุทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทำพิธีเปิดเสาเอก เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2529

การก่อสร้างเรือนไทย (อาคารระเบียบ คณะเกษม) แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2530 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2530 และได้ทรงร่วมแสดง สักวาเรื่อง สังข์ทองตอนเลือกคู่ กับผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่านด้วย

ในปีการศึกษา 2532 สถาบันฯ ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศึกษา ขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ค้นคว้า และวิจัยวัฒนธรรม ระบบความเชื่อ โลกทัศน์ และปรัชญาชีวิตที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนการ นำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนางานด้านวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของคน ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนไทย

เนื้อหาของหลักสูตรนี้ประกอบด้วย 5 แขนงวิชา คือ แขนงวิชาวัฒนธรรมสาธารณสุข แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี ซึ่งได้เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา ที่ได้เปิดสอนรุ่นแรกในปี พ.ศ. 2534 แขนงวิชาวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท และแขนงวิชา ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ซึ่งยังมีได้เปิดสอน

ในปี พ.ศ. 2534 สถาบันฯ ได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยให้เปิดหลักสูตรศิลป ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ อันเป็นการพัฒนาหลักสูตรในแนวลึก และได้ยกหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง

ในปัจจุบันสถาบันฯ มีหลักสูตรระดับปริญญาโทที่ได้เปิดดำเนินการอยู่แล้ว 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์และภาษาเอเชียอาคเนย์) ซึ่งเป็นหลักสูตรแรกของสถาบันฯ ผลิทมหาบัณฑิตไปแล้ว 16 รุ่น และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา ซึ่งรับนักศึกษาเป็นรุ่นที่ 5 มีหลักสูตรระดับปริญญาเอก 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ซึ่งจะเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในปีการ ศึกษา 2535 และมีหลักสูตรระดับปริญญาโท ที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาอีก 2 หลักสูตร

คือ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาวิชาชีพและสาขาวิชาพัฒนารนบทศึกษา

นอกเหนือจากการดำเนินการในหลักสูตรต่าง ๆ แล้ว สถาบันฯ ยังมีงานวิจัยเป็นงานหลักควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยทั้งอาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้มุ่งผลิตงานวิจัยออกเป็น 2 สาขา คือ งานวิจัยทางด้านภาษาและงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสนองตอบค่อนโยบายและการพัฒนาของมหาวิทยาลัยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเนื่องจากสถาบันฯ ได้สถาปนาขึ้นในปีที่เริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งเน้นการพัฒนาชนบท งานวิจัยของสถาบันฯ จึงเป็นไปเพื่อนำผลและความรู้ที่ได้จากการวิจัยไป ‘พัฒนาชนบท’

ในระยะที่ยังเป็นโครงการฯ และในระยะเริ่มแรกเมื่อได้เป็นสถาบันฯ นั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยพื้นฐาน เช่น การวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างภาษา ทั้งในระดับเสียงคำ ไวยากรณ์ พจนานุกรม คู่มือคำศัพท์ และบทสนทนาสาธิตสุข จ้าแนกตามตระกูลภาษาต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุริยา รัตนกุล เป็นผู้ที่วางรากฐานการทำพจนานุกรม คู่มือ คำศัพท์ และบทสนทนาสาธิตสุขให้แก่สถาบันฯ ทำให้สถาบันฯ มีผลงานทางด้านนี้มากมาย อาทิ คู่มือ คำศัพท์ด้านการรักษาพยาบาล อีก็อ-ไทย และ อีก็อ-อังกฤษ พจนานุกรมไทย-ม้ง (ได้รับรางวัลจากสภาวิจัยแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2519) พจนานุกรมกะเหรี่ยงสะกอ-ไทย พจนานุกรมลัวะ-ไทย-อังกฤษ คู่มือ คำศัพท์และบทสนทนาด้านสุขภาพอนามัยไทย-ไทย เวียนภาษามลายูท้องถิ่นจากบทสนทนาสาธิตสุขมูลฐาน พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นสตูล นครศรีธรรมราช-ไทย สนทนาสาธิตสุขและการแพทย์ลัวะ-ปรีบ ฯลฯ

ครั้นสถาบันฯ ได้ขยายงานและเพิ่มหลักสูตรทางด้านวัฒนธรรมศึกษา ลักษณะงานวิจัยทางด้านวัฒนธรรมจึงมีมากขึ้น ทั้งนี้ เนื้อหาของงานวิจัยจะเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของ

กลุ่มชนเหล่านั้นโดยมุ่งที่สังคมชนบทเป็นหลัก อาทิ การวิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต บทบาทผู้นำศาสนาต่อการพัฒนาชุมชน และเรื่องข้าว เป็นต้น

หากจะเปรียบเทียบระยะเวลาที่ผ่านมา ก็จะเห็นถึงพัฒนาการของงานวิจัยที่ได้เริ่มจากงานวิจัยพื้นฐานมาสู่งานวิจัยประยุกต์ และจากงานวิจัยส่วนบุคคลเป็นงานวิจัยกลุ่มมากขึ้น ในปัจจุบันสถาบันฯ มีงานวิจัยที่เป็นงานวิจัยรวมของสถาบันฯ เช่น การจัดทำแผนที่แสดงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ การจัดทำแผนอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าสงขลา และการจัดทำแผนอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าเชียงใหม่ ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ในบรรดางานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการในขณะนี้ สถาบันฯ ได้กำหนดให้โครงการวิจัยต่อไปนี้ เป็นโครงการวิจัยที่มีความสำคัญ

- โครงการวิจัยเพื่อศึกษาภาษาและ วัฒนธรรมของชนชาติไทยในประเทศจีน
- โครงการวิจัยเพื่อสร้างสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย
- โครงการศึกษาเปรียบเทียบทางมานุษยวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารดิบของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคอีสาน

นอกจากนี้สถาบันฯ อยู่ระหว่างการจัดตั้งหน่วย เอเซียอาคเนย์ศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากภูมิภาคเอเชียอาคเนย์เป็นดินแดนที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านภาษาและ วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จัดได้ว่าเป็นภูมิภาคแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญ ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และการเมืองมาช้านาน ในปัจจุบันภูมิภาคแถบนี้จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และเทคโนโลยี ประเทศไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เพื่อให้เกิดความเจริญและการแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น การที่จะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาและ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านอย่างลึกซึ้งจึงเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก

สถาบันฯ เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาเอเชียอาคเนย์มากกว่าสิบปี เปิดสอนภาษามาเลย์ ภาษาพม่า เวียดนาม ให้กับนักศึกษาปริญญาโทมาเป็นเวลานาน และได้พัฒนาขยายงานการเรียนการสอนภาษาเขมร และภาษาลาวในระยะต่อ ๆ มา สถาบันฯ มีศักยภาพเพียงพอในด้านบุคลากร ข้อมูลด้านภาษาและวัฒนธรรมบางส่วนที่สามารถจะให้บริการกับสังคมได้ในระดับหนึ่ง ยังต้องแสวงหาความร่วมมือในเรื่องทุนการศึกษาค้นคว้าวิจัย และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์อีกมาก หน่วยเอเชียอาคเนย์ จะเป็นแหล่งในการดำเนินงานศึกษาค้นคว้าวิจัยสหวิทยาการที่เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างฐานข้อมูลในเรื่องเอเชียอาคเนย์ศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปโดยจะ เน้นการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ภาษาและวัฒนธรรม

สำหรับการให้บริการทางวิชาการ ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งในฐานะหน่วยงานของสถาบันอุดมศึกษานั้น สถาบันฯ ได้ถือเป็นหน้าที่ที่จะให้บริการแก่สังคม ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยด้วยวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

ห้องสมุด เมื่อเปิดสอนหลักสูตรภาษาศาสตร์ในปี พ.ศ. 2519 นั้น ห้องสมุดของโครงการฯ มีหนังสือประมาณ 5,000 เล่ม โดยได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ และยังได้รับความร่วมมือจาก S.I.L. ทำให้มีหนังสือไว้บริการเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปทางด้านภาษาศาสตร์ภาษาเอเชียอาคเนย์ และวัฒนธรรม ในขณะนี้ สถาบันฯ มีหนังสือทั้งที่เป็นตำรา ผลงานวิจัย วารสารและสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เป็นจำนวนมากทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ห้องปฏิบัติการภาษา สถาบันฯ มีห้องปฏิบัติการภาษาสำหรับใช้เป็นที่พักฝึกออกเสียงตามหลักวิชาลัทธิศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษานี้เป็นแหล่งรวบรวมเทปบันทึกตัวอย่างเสียงและข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ได้ศึกษาและวิจัยและมีเครื่องมือทางลัทธิศาสตร์ภาคทดลองเพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาด้วย

วารสารทางวิชาการ สถาบันฯ ได้จัดพิมพ์วารสาร "ภาษาและวัฒนธรรม" ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เพื่อเผยแพร่และเป็นสื่อทางวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม โดยกำหนดวางจำหน่ายปีละ 2 ฉบับ ภายในเล่มประกอบด้วยบทความทางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งเขียนโดยอาจารย์นักวิจัย นักศึกษาของสถาบันฯ และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันภายนอก และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา สถาบันฯ ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Hawaii จัดทำวารสาร Mon-Khmer Studies : A Journal of Southeast Asian Languages อีกฉบับหนึ่ง

การบรรยายทางวิชาการ สถาบันฯ ได้จัดให้มีการบรรยายพิเศษมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นครั้งคราวเพื่อให้อาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาของสถาบันฯ มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งจากภายในและภายนอกสถาบันฯ รวมทั้งจากสถาบันต่างประเทศด้วยโดยจัดให้มีเป็นประจำตลอดทั้งภาคการศึกษา ใช้ชื่อว่า "การบรรยายทางภาษาและวัฒนธรรม"

การฝึกอบรมและสัมมนา สถาบันฯ ได้จัดฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่ความรู้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์กรต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เช่น ฝึกอบรมหลักสูตรการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ และ ร/ลในภาษาไทย ภาษาเวียดนามสำหรับธุรกิจ ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เป็นต้น

สำหรับการสัมมนานั้น สถาบันฯ จัดให้มีอยู่เป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการทางด้านภาษาและวัฒนธรรมได้พบปะและแลกเปลี่ยนความรู้เป็นการพัฒนาวิชาการ เช่น ภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย การศึกษาวิจัยภาษาในประเทศไทย การวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท การสัมมนาร่วมไทย-ฝรั่งเศส เรื่องมานุษยวิทยาวัฒนธรรม และในปี 2539 สถาบันฯ จะเป็นเจ้าภาพจัดการสัมมนาระดับนานาชาติ เรื่อง Pan-Asiatic Linguistics

- เพื่อกระตุ้นเตือน ชี้นำ หรือคลี่คลายสถานการณ์หรือปัญหาของสังคม โดยสถาบันฯ จะจัดสัมมนาตามประเด็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น และระดมผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวมา แลกเปลี่ยนความคิดและให้ข้อเสนอแนะ เช่น การจัดสัมมนาเรื่อง โสเภณีเด็ก: ปัญหาใหม่ของสังคมไทย การเสริมสร้างพลังทางวัฒนธรรมแก่ครอบครัวในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรม เอเชียอาคเนย์ สถาบันฯ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภาษา สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ให้บริการแก่ผู้สนใจทั่วไปทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ข้อมูลมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งในรูปลักษณะเอกสารสิ่งพิมพ์ แถบเสียง และวีดิทัศน์

นอกจากนี้สถาบันฯ ยังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นสถานที่อนุรักษ์และจัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์แล้วยังเป็นที่แสดงผลงานของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษาด้วย

พร้อมกับการดำเนินงานวิชาการด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มิได้ละเลยหน้าที่ในอันที่จะส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันฯ เริ่มมีบทบาทที่เด่นชัดในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นับตั้งแต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดเรือนไทย (อาคารระเบียบ คุณะเกษม) และทรงร่วมแสดงสัทวาเรื่อง สังข์ทอง ตอนเลือกคู่ เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2530 จากนั้นเป็นต้นมาสถาบันฯ ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่เป็นประจำตามโอกาสและเทศกาลประจำปี เช่น เป็นฝ่ายจัดประกวด 'เพลงกล่อมลูก' ในงาน 'วันแม่' ของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นแกนนำในการจัดงานประเพณี 'ลอยกระทง' ของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2532 เมื่อเปิดสอนหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา และรับนักศึกษาแขนงวิชา วัฒนธรรมการดนตรีเป็นรุ่นแรกนั้น สถาบันฯ ได้จัดพิธีไหว้ครูดนตรีไทยอย่างเต็มรูปแบบเพื่อเป็น สิริมงคลแก่ผู้สอนและผู้เรียนดนตรีไทย โดย อาจารย์มนตรี ตราโมท เป็นประธานประกอบพิธี นอกจากนี้ ในปัจจุบันได้จัดให้มีกิจกรรมเชิงวิชาการเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้แก่ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป อาทิ จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา (วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ฯลฯ) จัดกิจกรรมตามเทศกาล (วันลอยกระทง วันสงกรานต์ ฯลฯ) นอกจากนี้ ในขณะนี้สถาบันฯ ได้จัดกิจกรรมเรือนพักใจเป็นการฝึกปฏิบัติธรรมและฟังการบรรยายธรรม ทุก วันพุธสัปดาห์สุดท้ายของเดือน เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย พัฒนาจิตใจ มีพลังในการปฏิบัติงาน และดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในปัจจุบันการดำเนินงานของสถาบันฯ เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วย การดำเนินงานของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ. 2531 มีคณะกรรมการนโยบายประจำสถาบันฯ ทำหน้าที่กำหนดแนวนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับ นโยบายของมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ ทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบาย และแผนงานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

สถาบันฯ ได้จัดองค์กรการบริหารโดยแบ่งเป็นงานและกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

สำนักงานผู้อำนวยการสถาบันฯ

บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (ภาษา ศาสตร์และ เอเชียอาคเนย์)

บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแลงานเฉพาะด้าน ได้แก่ คณะ กรรมการสวัสดิการ คณะกรรมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะกรรมการดำเนินงาน เรือนไทย และคณะกรรมการเฉพาะกิจอื่น ๆ

ภารกิจต่าง ๆ ที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินงานจนถึงขณะนี้ หากมองย้อนไปจะ เห็นพัฒนาการทั้งในแนวกว้างและแนวลึก ทั้งด้าน โครงสร้างงานบริหารและงานวิชาการจาก 'โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย- อาคเนย์' มีฐานะ เป็นเพียงโครงการบัณฑิตศึกษาในสังกัดบัณฑิตวิทยาลัย เป็น "สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท" มีฐานะ เท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันฯ ได้ปฏิบัติ ภารกิจในการ เรียบการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม สนองคอบนโยบายของมหาวิทยาลัย ทุกประการ.

รายชื่อวิทยานิพนธ์

ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท

สาขาวิชาภาษาศาสตร์	จำนวน	144	เรื่อง
สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา	จำนวน	10	เรื่อง

รายชื่อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาภาษาศาสตร์
ปี ค.ศ. 1978-ปัจจุบัน

1

ร.ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีดำเนินการ	ชื่อนักศึกษา
1	Linguistics Taboo in Thai.	1978	Dhirajit Leetrakul
2	General characteristics of the Khun Language.	1978	Rasi Petsuk
3	A collection of Thai dialectal vocabulary by questionaries.	1978	Somsonge Krishnasreni
4	Some basic characteristics of Mon grammar.	1978	Sujaritlak Wajanarat
5	Phonology of Urak Lawoi Language : Adang Island.	1979	Amon Saengmani
6	The Acquisition of Thai by Malay speaking children.	1979	Amporn Mana
7	A phonological description of the Nokhon Thai Dialect.	1979	Damrong Mapawongse
8	An analysis of lexical change among three generations in Kam Muang dialect.	1979	Gunyarat Punthong

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีที่ดําเนินการ	ชื่อนักศึกษา
9	Thai-Malay Bilingualism.	1979	Narong Kongchatree
10	A description of Chaobon (pahkur) : and Austroasiatic Language in Thailand.	1979	Payau Memanas
11	The phonology of The Kuay language of Suphanburi with comparison to the Kuay language of Surin.	1980	Pailin Vantreesingh
12	Comparison of language usage among three generations in Thasae district, Chumphon province.	1980	Panor Petsom
13	The Phonology of the Nyeu Language.	1980	Taweeporn Suwannaraj
14	A description of Moken : a Malay-polynesian Language.	1980	Veena Chantanakomes
15	Some characteristics of the Yo Language at Sakorn Nakhon.	1980	Wutichai Jodking
16	A comparative study of phonology in Satun Malay and Pattani Malay.	1981	Maneerat Chotikakamthorn

รายนาม	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีที่พิมพ์	ชื่อนักศึกษา
2	A phonology of the Nakhon Si Thammarat Malay dialect at Nakhian sub-district in comparison with the Satun Malay and Pattani Malay dialects.	1986	Siriporn Nijdolruedee
3	The phonology of Nan with comparisons to Phrae.	1986	Siwaporn Chotecheun
4	The phonological description of Lahu Nyi Language Spoken in Chayi village, Patung sub-district, Mae Chan district, Chiangrai province.	1986	Solot Sirisai
5	The structure of Thai Narrative discourse The University of Texas at Arlington.	1986	Somsonge Burusphat
6	A phonological description of Nyah Kur at Ban Nam Lat Chaiyaphum province.	1986	Subhab Phiukhou
7	A tonal comparison of northeastern Thai dialects in Khon Kaen province.	1986	Wirat Pimpa

ฉบับที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีดำเนินการ	รียนักศึกษา
02	A study of Thai hortatory discourse.	1989	Dissaya Suppharatyothin
03	Pray grammar at Ban Pae Klang, Thung Chang district, Nan Province.	1989	Mingkwan Malapol
04	Multiple of signification discourse information in Thai Short story.	1989	Patchanee Tammawong
05	Morphemes to clauses in Northern Khmer (Surin).	1989	Pornpen Sujinpram
06	A study of language choice for social communication among Hmong, Khum, and Prai at Ban Namsord, Tung Chang district Nan province.	1989	Sataporn Boonprasert
07	The structure of Thai expository discourse.	1989	Seetala Kanoksin
08	A phonological description of the Thai dialect at Traat with comparison to Rayong and Chanthaburi dialects.	1989	Tippawan Sukcharoen

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีดำเนินการ	ชื่อนักศึกษา
	A phonological comparison of Roi-et Thai and Vientiane Lao. การเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ในเพลงไทยสากล : การศึกษาเชิงกลศาสตร์. Anthropological Linguistics in Mlabri. A study of Thai procedural discourse. A phonological study of Tha-It Malay, Pakkret district, Nonthaburi province. A phonological study of Tavoyan Burmese spoken in Thongphaphoom, Kanchanaburi province. A phonology of Nyah Kur at Ban Tha Duang Petchabun province. A study of pronominal usage in spoken Tai Song.	1989 1990 1990 1990 1990 1990 1990	Urirat Thongphiew ภักดี ตำนนพิทักษ์กุล Kharon Paiyaphrohm Payung Puttapong Phongthep Bunrueng Rataporn Vichitjamaree Sudsawad Chuasuwan Suree Pengsombat

ลำดับที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีทำเนียบการ	ชื่อนักศึกษา
17	A phonological study of Pathumthani Malay.	1990	Thawika Raiwong
18	การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะคำซ้ำภาษาถิ่นนครไทยกับภาษาถิ่นอีสาน (ภูเวียง).	1991	เรณู พ่วงปิ่น
19	การศึกษาคำลงท้ายในภาษาลาวครั่ง.	1991	วิมลลียา ไชยราภรณ์
20	ลีลาภาษาโฆษณาในวิทยุกระจายเสียง : การวิเคราะห์ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม.	1991	ลายรุ้ง จำรัสดำรงนิตย์
21	A phonological reconstruction of the Sukhothai initial consonants in 3 inscriptions of the 14 th century A.D., with a comparison to inscription 1.	1991	Chanida Rod-In
22	Long consonants in Pattani Malay : The Result of Word and Phrase shortening.	1991	Waemaji Pramal
23	A phonological study of Thinganyun, Rangoon Burmese as spoken in Maesot, Tak province.	1991	Varaporn Noi Wong

ปีที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีที่ดำเนินการ	ชื่อนักศึกษา
4	การศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาแสก บ้าน อาจสามารถ จังหวัดนครพนม.	1991	นฤมล อินทร์ประสิทธิ์
5	Thai Muslims' language Attitudes in Ban Surao, Tambon Talingchan, Chana District Songkhla Province.	1991	Sirikun Nookua
8	Classifiers in Burmese.	1991	Premjit Ngansathira
7	Expressives in Northern Khmer.	1991	Kotchakorn Boontiam
3	ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา.	1991	อุทุมพร จุลศิริ
9	ภูมิศาสตร์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิโดยใช้ระบบ วรรณยุกต์.	1991	ไสวีย์ สว่างวรรณ
0	Participant Reference in Mon Narrative Discourse (Literary Mon).	1992	Orathai Saijampa
1	A phonology of the Nakorn Si Thammarat Malay Dialect at Phothong Sub-District.	1993	Siriporn Malarat

ร.บ.ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีพิมพ์/ปีดำเนินการ	ชื่อนักศึกษา
2	Pattern of speaking in Thai Television Drama : A Sociolinguistic Analysis.	1993	Sirinapa Phromkham
13	Codeswitching in Northern Thai (Chiang Mai province).	1993	Ratchadaporn Natboon
14	Proto-Hlai vowel system.	1993	Veera Ostapirat
15	Nam Sod Khmu syntactic structure : a study in Tagmemics, transformational and case grammar.	1993	Saowalak Wongnoppharatlert
16	การศึกษาวิเคราะห์กลุ่มคำภาษาไทยจากโขนมาระหว่างปี พ.ศ. 2387-2481.	1993	นลินี ลินธุเสก
17	Verb in Ugong.	1993	Mayuree Puapunsoddee
18	สำนวนและสำนวนเปรียบเทียบทางการเมืองของกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ในยุค รสช.	1993	เทียมดาว อินทรบุตร
19	ความหมายในเชิงอรรถศาสตร์จำพวกนามในภาษาแมนดารินเหนือ : การวิเคราะห์แบบอิมมิก.	1993	พจณี ฉันทรุ่งนก

ฉบับที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ปีที่พิมพ์ / ปีที่พิมพ์	ชื่อผู้ศึกษา
0	ลักษณะภาษาไทยพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรี.	1993	ประณีต ศรีสุวรรณ
11	Expressives in Pattani Malay.	1993	Prapai Ninlapan
12	การศึกษาคำศัพท์เกี่ยวกับพฤติกรรมมารยาทของชาวไทยมุสลิม จังหวัดนราธิวาส.	1993	นราวุฒิ พันธุนรา
13	การกระจายคำศัพท์ในบริเวณแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นกลาง : ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์และทางสังคม	1993	เจษฎาชัย บุญเลิศ
14	A Phonological Study of Akha in Pa-Kha-Suk-Jai Village, Tambol Mae-Sa-Long-Nok, King Amphur Mae-Fa-Luang, Chiang Rai Province.	1993	Panadda Bamrung

รายชื่อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

ลำดับที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อนักศึกษา	ปีที่ดำเนินการ
1.	การวิเคราะห์ทางมืองเพลงสาธุการ	นายณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์	2533
2.	การเลือกใช้บริการการรักษาโรคแผนพื้นบ้าน และแผนปัจจุบัน: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดโพธิ์ทองบน และโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี	นางทิพย์สุดา เฌรทอง	2534
3.	อาหารมังสวิรัต: ความเชื่อและพฤติกรรมของ ผู้บริโภครวมทั้งการศึกษาชุมชนปทุมอโศก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม	นางจามรี สุพันธุ์วิเศษ	2534
4.	โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องลมของไทย และการจัดแบ่งหมวดหมู่	นายศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	2535
5.	ดนตรีของคนตาบอดในประเทศไทย: การเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ	นายพีระชัย ลีสมบูรณ์ผล	2536
6.	กลองหลวงล้านนา: ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิต และชาติพันธุ์	นายบรรณชิต มั่นมาลัย	2536
7.	กว่าชา: การรักษาด้วยวิธีพื้นบ้านของชาวจีนอพยพ หมู่บ้านเวียงหมอก ตำบลห้วยซอ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย	นายชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร	2536
8.	วิถีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพของชาวยายบริการ ในทัศนพงษ์	นางสาวประกอบ ศรีวิจนะ	2536
9.	ลาบจีน: บทบาททางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษา หมู่บ้านสันหลวง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	นางสาวรัตนพร พรหมพิชัย	2536
10.	ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์ต่อการเป็นโรคพยาธิ ปากขอในภาคใต้ กรณีศึกษาบ้านสี่แยกวัดโหนด หมู่ที่ 5 ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	นายณรงค์ อางสมิตี	2536

**หนังสือและรายงานการวิจัย
ของอาจารย์และนักวิจัย**

รายละเอียดหนังสือและรายงานการวิจัย ของอาจารย์และนักวิจัย

ลำดับที่

รายการหนังสือและรายงานการวิจัย

- 1 Southeast Asian Linguistic Studies:
Presented to A.G. Haudricort,
- 2 พจนานุกรมละว้า-ไทย
- 3 พจนานุกรมไทย-ละว้า
- 4 อาหารแสลงโรคและบริโภคนิสัยของชาวกะเหรี่ยงสะกอ
- 5 บทสนทนาสาธารณสุขและการแพทย์ ลัวะ-ปรัย
- 6 ชีวิตชาวขมุ จาก 50 บทสนทนา
- 7 แบบทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น
- 8 เรียบภาษามลายูท้องถิ่นจากบทสนทนาสาธารณสุขมูลฐาน
- 9 ภาษามลายูถิ่นในประเทศไทย
- 10 บทสนทนาสาธารณสุขมูลฐานไทย-ม้ง
- 11 บทสนทนาภาษาไทย-เวียตนาม
- 12 การออกเสียงภาษามาลายูเขียนด้วยอักษรโรมันและระบบเสียงในภาษามาลายูเขียน
- 13 การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านครัวเหนือ(บ้านแขกครัว)
: กรณีศึกษาสภาพเศรษฐกิจ
- 14 วัฒนธรรมข้าวและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการทำนาข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 15 เทปและหนังสือ Elementary Thai for Foreigners
- 16 แบบทดสอบ Elementary Thai For Foreigners
- 17 บทบาทของผู้นำศาสนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาวเขา
เผ่ามูเซอแดง
- 18 ภาษามาลายูเขียนจากการอ่าน
- 19 บรรณานุกรมวจนะวิเคราะห์

- 20 บทสนทนาสาธตสนธิมูลฐานไทย-มลายูถิ่น
- 21 บทสนทนาภาษามาลาเลย์เซีย
- 22 การพัฒนาระบบการเขียนภาษาเขมรถิ่นไทย
- 23 พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นสตูล, นครศรีธรรมราช-ไทย, ไทย-มลายูถิ่นสตูล,
นครศรีธรรมราช
- 24 วิธีป้องกันและรักษาโรคแบบพื้นบ้านขมุและบทสนทนาสาธตสนธิขมุ-ไทย
- 25 สภาพการให้บริการของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล
- 26 การศึกษาภาษาเวียตนามจากบทสนทนา
- 27 วิธีการวิจัยภาษาศาสตร์ภาคสนาม
- 28 ภาษาไตเย่า
- 29 สื่อภาษาพื้นบ้าน: โรคท้องร่วงสามารถป้องกันได้
- 30 ลัทธิศาสตร์
- 31 วากยสัมพันธ์
- 32 สรวิทยา: การวิเคราะห์ระบบเสียง
- 33 วัฒนธรรมข้าว: พิธีกรรมเกี่ยวกับการทำนา
- 34 ชีวิตลูกเรือประมง
- 35 พจนานุกรมไทย-ขมุ อังกฤษ
- 36 An Invitation to Grammar,
- 37 ภาษาชาวเล
- 38 ดนตรีวิจิตร
- 39 วารสารภาษาและวัฒนธรรม
- 40 บทสนทนาภาษาเขมรสุรินทร์
- 41 ชื่อหมู่บ้านในอำเภอเมืองสุรินทร์
- 42 นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ตระกูลออสโตรเอเชียติก
และตระกูลจีน-ทิเบต
- 43 อักษรไทย

- 44 ภาษาถิ่นตระกูลไทย
- 45 พจนานุกรมไทย-กระเหรี่ยงสะกอ
- 47 เรียบภาษาและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกูย-กวย(ส่วย) จากบทสนทนา
- 48 ข ค หายไปไหน?

โครงการยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ธารทอง ทองสวัสดิ์
โครงการยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการยุโรปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทวีปยุโรปถือได้ว่าเป็นทวีปที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของสังคมโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย วิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี ฯลฯ นับตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของยุโรปทางด้านต่างๆ เหล่านี้ได้แพร่ขยายไปทั่วโลก ดินแดนต่างๆ ได้รับเอาอิทธิพลทั้งทางด้านความคิดและวัตถุจากยุโรปไปผสมผสานกับสิ่งที่ตนมีมาแต่ดั้งเดิม จนบางครั้งแทบจะแยกไม่ออกว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่มีความดั้งเดิม สิ่งใดเป็นสิ่งที่รับไปจากยุโรป

อิทธิพลของยุโรปที่มีต่อไทยในด้านต่างๆ ได้มีมาโดยตลอด นับตั้งแต่ยุโรปติดต่อกับไทยในสมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน คนไทยได้พยายามเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับยุโรปในแง่มุมต่างๆ มาเป็นเวลาหลายร้อยปี แต่การศึกษาเกี่ยวกับยุโรปยังไม่ได้มีการทำกันอย่างเป็นกิจลักษณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีแนวโน้มของความสนใจเปลี่ยนไปในทิศทางที่ทำให้ความสนใจที่มีต่อยุโรปลดน้อยลงไป ทั้งนี้ก็เพราะสหรัฐอเมริกาได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในเวทีโลก ไทยจึงได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกามากกว่าประเทศอื่นๆ ในซีกโลกตะวันตก ประกอบกับปัญหาภายในซีกโลกตะวันตกหลังสงครามโลกเองด้วย ที่ทำให้ประเทศในยุโรปต้องหันไปสนใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศของตนเองก่อนที่จะหันมาสนใจกับโลกภายนอกอย่างจริงจัง

มาในทศวรรษที่ 60 ยุโรปกลับเข้ามามีบทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศอีกครั้งในฐานะที่เป็นขั้วอำนาจอีกขั้วหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหารต่อความเป็นไปในโลก บทบาทของยุโรปเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในเวทีระหว่างประเทศยุคโลกาภิวัตน์ การรวมตัวของยุโรปตะวันตกจากการเป็นตลาดร่วมเรื่อยมาสู่การเป็นสหภาพยุโรป การรวมตัวของยุโรปทั้งในแง่ลึกและแง่กว้างทำให้ยุโรปกลายมาเป็นจุดสนใจของทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงในค่ายคอมมิวนิสต์ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต่อดันทศวรรษ 1990 ทำให้ยุโรปอันประกอบด้วยประเทศต่างๆ ถึง 33 ประเทศ และมีประชากรกว่า 800 ล้านคน มีความใกล้ชิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้นกว่ายุคของสงครามเย็นมาก อันทำให้ศักยภาพของยุโรปเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย

ความเป็นพลวัตรของยุโรปในช่วง 3 - 4 ทศวรรษที่ผ่านมาบวกกับอดีตอันรุ่งเรืองของยุโรป ทำให้ยุโรปเป็นที่สนใจใคร่รู้ของคนทั่วไป นอกจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในยุโรปเองแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับยุโรปก็มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ โดยจะเห็นได้จากเช่น การค้าที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับยุโรปมีความสำคัญมากขึ้นและได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น การจะสามารถทำความเข้าใจปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุโรป ประเทศไทยจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านนี้เป็นการเฉพาะเพื่อทำการเผยแพร่ความรู้ แต่การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับยุโรปและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับยุโรปในประเทศไทย อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุโรปยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัดมาก ไม่ทันต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไทยยังขาดบุคลากรทางด้านนี้ ไม่มีสถานศึกษาแห่งใดที่จะจัดการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับยุโรปอย่างจริงจัง

ด้วยเหตุนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ก่อตั้งโครงการยุโรปศึกษาขึ้นมา โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมุ่งหวังที่จะให้โครงการนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิดมีความ-

สนใจเกี่ยวกับยุโรปแพร่หลายยิ่งขึ้น ให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัย การพัฒนาบุคลากร การเป็นศูนย์ข้อมูล การเผยแพร่ข่าวสาร เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิชาการ ที่สนใจเกี่ยวกับยุโรป โดยให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบจริงจังมีทิศทางที่แน่นอนขึ้นมาในประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า โครงการยุโรปศึกษาถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญคือ

1. ให้คนไทยทั่วไปทุกระดับมีความตื่นตัวและสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับยุโรป และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับยุโรปมากขึ้นทั้งที่เป็นเรื่องราวในอดีตและเหตุการณ์ปัจจุบัน
2. เป็นแหล่งรวมความรู้และผู้เชี่ยวชาญของทางด้านยุโรปศึกษา โดยให้มีการวิจัย การเขียนบทความ เขียนตำรา มีการบรรยาย ฝึกอบรม สัมมนาและ กิจกรรมอื่นๆ ที่จะเป็นการเผยแพร่ความรู้เหล่านี้ออกไปในวงกว้าง
3. ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างสรงานทางวิชาการเกี่ยวกับยุโรปศึกษากับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
4. เป็นตัวแทนในการแสดงสถานภาพยุโรปศึกษาในประเทศไทยให้นานาประเทศได้รับทราบ
5. เป็นแหล่งสำคัญในการจัดเก็บ เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยุโรป

พร้อม ๆ กับที่มีการเสนอแนวความคิดในการจัดตั้งยุโรปศึกษาขึ้นมาใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประชาคมยุโรปก็ได้แสดงความประสงค์ว่าจะให้การสนับสนุน โครงการนี้ทั้งทางด้านเงินทุนและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยให้การดำเนินการของโครงการบรรลุ ผลสมดังความมุ่งหมายได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นโครงการยุโรปศึกษาจึงมีแหล่ง- ที่มาของเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของโครงการ 2 แหล่ง คือ จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัยและประชาคมยุโรป โครงการยุโรปศึกษาจึงได้รับการก่อตั้งขึ้นมาโดยความ- ร่วมมือร่วมใจของ 2 หน่วยงาน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและประชาคมยุโรป โครงการยุโรปศึกษาได้รับการก่อตั้งขึ้นมาอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2537 ความร่วมมือกับประชาคมยุโรปนั้น มีลักษณะเป็นโครงการทดลองในขั้นต้นเป็นเวลา 2 ปีก่อน

ในปัจจุบันนี้ โครงการยุโรปศึกษาได้ดำเนินการมาเกือบครบ 2 ปีแล้ว จากการประเมินผลการทำงานของโครงการในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาแล้วได้ว่า ประสพ- ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่าย ประชาคมยุโรปจึงได้พิจารณาขยายระยะเวลาการ- สนับสนุนโครงการนี้ต่อไปอีกเป็นเวลา 4 ปี โดยจะเพิ่มงบประมาณความช่วยเหลือให้มาก ขึ้นจากเดิม โดยเงินทุนที่ได้รับมานั้น ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการทำวิจัย เป็นทุนการศึกษา ฝึกอบรม การจัดสัมมนาระดับ- ประเทศและระหว่างประเทศ การให้เข้าร่วมสัมมนาในต่างประเทศ เป็นรายจ่ายของ ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ การตีพิมพ์เผยแพร่เอกสารและงานทางวิชาการ รวมทั้งการซื้อ วัสดุครุภัณฑ์เพื่อใช้ในสำนักงาน

ภารกิจหลักของยุโรปศึกษา ก็คือ

1. การส่งเสริมงานทางด้านการวิจัย โดยจะให้เงินทุนสำหรับการทำวิจัย เกี่ยวกับยุโรป

2. การส่งเสริมงานทางด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับยุโรปในจุฬาลงกรณ์-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

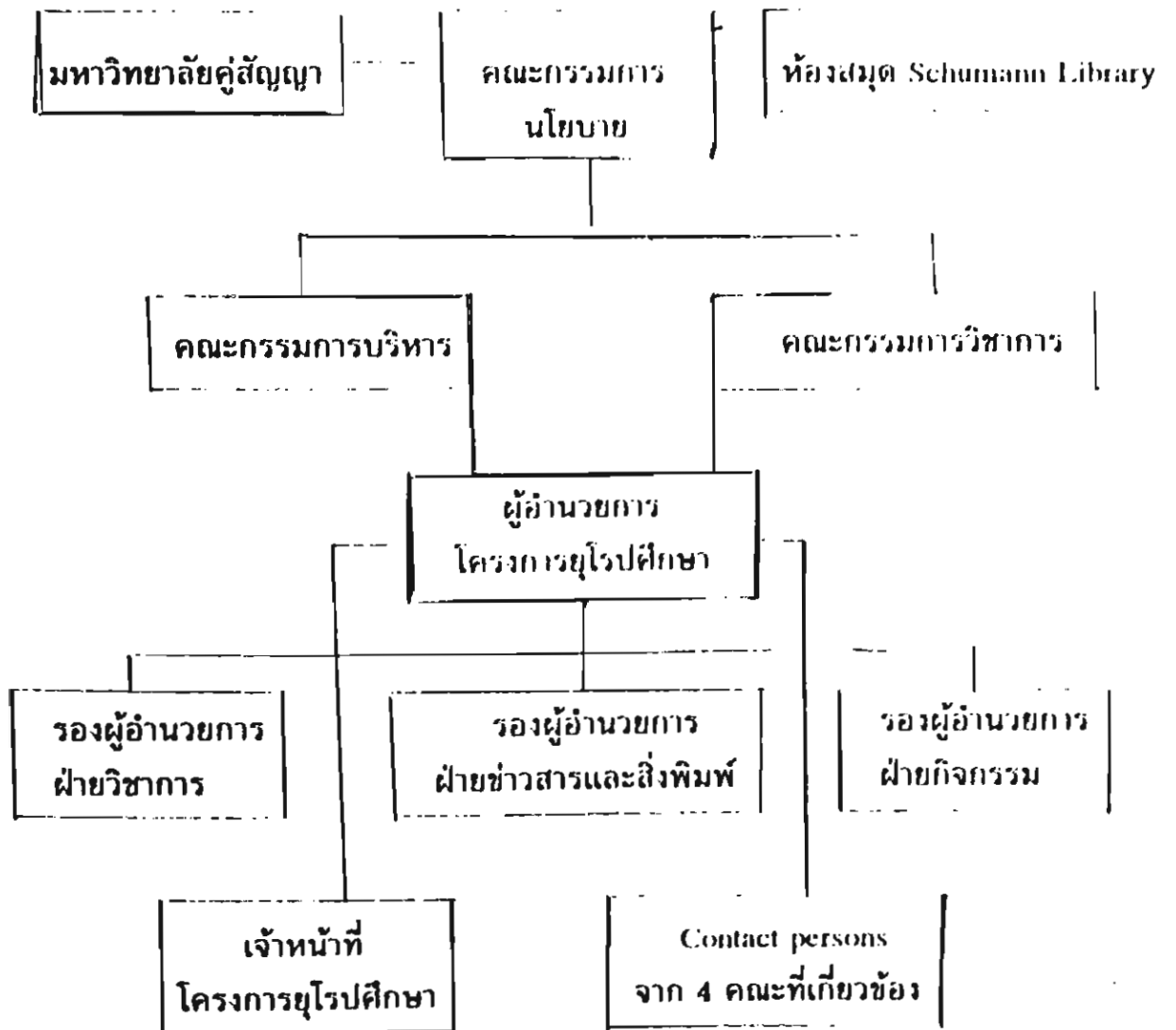
- ให้มีผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายในชั้นเรียน
- ให้ทุนฝึกอบรมแก่คณาจารย์เพื่อการสอนเกี่ยวกับยุโรป
- ให้อุปกรณ์การศึกษาต่อในประชาคมยุโรปแก่นิสิต
- ให้ทุนเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับยุโรปในต่างประเทศแก่คณาจารย์
- จัด Schumann Library ขึ้นที่สถาบันวิทยบริการเพื่อเก็บรวบรวมเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และเป็นศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับยุโรป

3. การเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับยุโรป

- การพิมพ์จดหมายข่าวราย 2 เดือน
- การออกวารสารยุโรปศึกษาทุก 6 เดือน
- การจัดสัมมนาระหว่างประเทศ 2 ปีต่อครั้ง
- การจัดอบรมทางวิชาการแก่บุคคลทั่วไป ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง
- การจัดบรรยายพิเศษในหัวข้อที่เกี่ยวกับยุโรปแก่ผู้สนใจทั่วไป
- การจัดฉายภาพยนตร์ สไลด์ วิดีโอ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้อันเกี่ยวกับยุโรป
- การเข้าร่วมจัดสัมมนาเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐเพื่อเป็นการระดมสมอง
- จัดทัศนศึกษาในยุโรป

การจัดองค์การของโครงการยุโรปศึกษา โครงการนี้อยู่ภายใต้ความดูแล
ของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนภูมิโครงสร้างขอองค์การมีดังต่อไปนี้

โครงการยุโรปศึกษา

มหาวิทยาลัยคู่สัญญาของโครงการยุโรปศึกษา ที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่โครงการฯ มีอยู่ 4 แห่งคือ มหาวิทยาลัย Tuebingen ในเยอรมนี มหาวิทยาลัย Robert Schumann ที่ Strasbourg ในฝรั่งเศส มหาวิทยาลัย Bocconi ในประเทศอิตาลี และ European University Institute ที่ Florence อิตาลี โดยสถาบันหลังสุดนี้เน้นการให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งห้องสมุด Schumann Library และการสร้าง Documentation Center ที่เกี่ยวกับยุโรปขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องจากโครงการนี้เน้นงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาประวัติศาสตร์ กฎหมาย การเมือง และเศรษฐศาสตร์ เป็นสำคัญ โครงการฯ จึงได้แต่งตั้ง Contact persons ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ คณะละคน เพื่อช่วยเชื่อมโยงงานของโครงการกับคณะและบุคลากรของคณะต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นด้วย

การดำเนินงานในขั้นตอนที่สองของโครงการฯ อาจจะมีกิจกรรมใหม่เพิ่มเติมขึ้นมาอีกหลายประเภท ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงของการรอคำตอบการขยายเวลาการให้การสนับสนุนจากประชาคมยุโรปอย่างเป็นทางการ ซึ่งเมื่อได้รับคำตอบอย่างเป็นทางการมาแล้ว ก็คงจะได้มีการวางแผนงานสำหรับขั้นตอนที่สองในรายละเอียดต่อไป

**โครงการอเมริกาและแคนาดาศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :
พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม**

ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์

ผู้อำนวยการโครงการอเมริกาและแคนาดาศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**โครงการอ เมริกาและ แคนาดาศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย :
พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม**

ปราณี ทิพย์รัตน์

เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง

" ทรัพยากรด้านวิทยาศาสตร์ศึกษาในประเทศไทย : พัฒนาการ โครงสร้าง และกิจกรรม "

วันที่ 10 - 11 สิงหาคม 2537

1 . บทนำ

โครงการอเมริกาศึกษา (American Studies Program - ASP) และ โครงการแคนาดาศึกษา (Canadian Studies Program CSP) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะโครงการสหสาขาวิชา (Inter-disciplinary) โดยมีจุด กำเนิดและวิวัฒนาการที่คล้ายคลึงกัน แต่ได้เริ่มขึ้นในระยะเวลาที่แตกต่างกัน โดยโครงการ อเมริกาศึกษาเริ่มก่อตั้งขึ้นก่อนในปี พ.ศ. 2519 (1976) และ โครงการแคนาดาศึกษา ในปี พ.ศ. 2525 (1982) โดยทั้งสองโครงการในระยะแรกก่อตั้งเป็นหน่วยงานที่มีสายการบริหาร ขึ้นตรงต่อ ฝ่ายวิชาการ สำนักงานอธิการบดี และในปี พ.ศ. 2535 ได้เปลี่ยนสายงานบริหารมา สังกัดในฝ่ายวิจัย สำนักงานอธิการบดี และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยที่โครงการทั้งสองมีโครงสร้างหน่วยงาน การดำเนินกิจกรรม และ ปัญหา อุปสรรคในลักษณะเดียวกันจุดประสงค์ของเอกสารฉบับนี้จะเสนอภาพรวมเกี่ยวกับความ เป็นมา พัฒนาการ โครงสร้างและกิจกรรม รวมทั้งประเด็นปัญหาในการดำเนินงานของโครงการฯ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ศึกษาและทำงานวิจัยด้าน Area Studies ไปพร้อมๆ กันด้วย

ในการดำเนินงานของโครงการฯ ได้รับเงินทุนสนับสนุนจาก งบประมาณผลประโยชน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งในแง่ของการจัดหา สถานที่ และบุคลากร และ Basic facilities ในการดำเนินงานของโครงการ อาทิ อุปกรณ์สำนักงาน อีกส่วนหนึ่งเป็นเงินสนับสนุน จากแหล่งทุนภายนอกกล่าว คือ ในกรณีของโครงการอเมริกาศึกษามาจากสำนักข่าวสารอเมริกัน ในรูปของความช่วยเหลือทางวัฒนธรรมและการศึกษา และ ในกรณีของโครงการแคนาดาศึกษา จากกระทรวงการต่างประเทศผ่านสถานทูตแคนาดาในประเทศไทย และ จาก มูลนิธิ และหน่วย งานเอกชนตามแต่โครงการจะเสนอเป็นกรณี ๆ ไป เช่น มูลนิธิจอห์น เอฟ เคเนดี แห่งประเทศ ไทยได้ให้การสนับสนุนในรูปค่าใช้จ่ายให้ผู้เชี่ยวชาญอเมริกันมาเป็น Visiting Fellow ประจำโครงการฯ ระหว่างปี 2520-2527 เป็นต้น

2. พัฒนาการ และ วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการอเมริกาศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2519 โดยคำริของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และด้วยความสนับสนุนจากสำนักข่าวสารอเมริกัน สถานทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย โดยโครงการฯ ได้รับเงินอุดหนุนประจำปีจากสถานทูตสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2532 เพื่อเป็นทุนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในระยะแรกก่อตั้ง และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการในลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2520-2527 มูลนิธิจอห์นเอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทยและมูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน (Thai-U.S. Education Foundation) ได้ร่วมกันให้การสนับสนุนงานวิชาการของโครงการฯ โดยจัดหาผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ 1 ท่าน เพื่อทำการช่วยสอน และผลิตผลงานในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับอเมริกาศึกษา (American Studies) ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์

ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทโดดเด่นในการ เป็นผู้กำหนดกรอบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจ อันเป็นผลให้การดำเนินนโยบาย และ/หรือ การเปลี่ยนแปลงในนโยบายใด ๆ ของสหรัฐฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่นทั้งที่เป็นพันธมิตรและศัตรูทางอุดมการณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โครงการอเมริกาศึกษามีจุดมุ่งหมายหลักในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในประเด็น (issues) และสาขาวิชาต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในประเทศมหาอำนาจประเทศนี้ให้ดียิ่งขึ้น โดยหวังว่าความรู้และความเข้าใจที่มีให้อาจจะส่งผลกระทบถึงการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศให้ดียิ่งขึ้นด้วย กล่าวโดยสรุป โครงการอเมริกาศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- * เพื่อติดตาม ศึกษา และวิเคราะห์ เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา (American Watcher)
- * เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในลักษณะของการศึกษาพัฒนาการความก้าวหน้าทางความคิดในด้านรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วรรณคดี และสังคมวิทยา ฯลฯ ทั้งในแง่ของวิชาเฉพาะและการศึกษาในรูปสหสาขาวิชา (Inter-disciplinary studies)
- * ส่งเสริมการศึกษาเชิงเปรียบเทียบในประเด็นปัญหาภายในของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย อันอาจจะนำไปสู่การหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันในบางกรณี
- * ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทย กับสหรัฐอเมริกาในแง่มุมต่าง ๆ
- * ส่งเสริมการใช้กระบวนการวิจัย (Research Methodology) จากสหรัฐอเมริกา ที่ได้มาตรฐานเพื่อเป็นเครื่องมือเบื้องต้นสำหรับการค้นคว้าในระดับสูงต่อไป
- * เป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร ข้อมูล วารสาร รายงานทางวิชาการ และตำราต่าง ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยในทางสังคมศาสตร์

โครงการแคนาดาศึกษา : ก่อตั้งขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2525 (1982)

ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี โดยดำริของอดีตผู้อำนวยการโครงการอเมริกาศึกษา
รศ.ดร.วิวัฒน์ มุ่งการดี

มูลเหตุจูงใจในการก่อตั้งโครงการฯ สืบเนื่องมาจากการตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงในระบบระหว่างประเทศ และบทบาทที่เพิ่มขึ้นของแคนาดา โดยเฉพาะในประเด็นปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฝ่ายเหนือ (ประเทศที่พัฒนาแล้ว) และประเทศฝ่ายใต้ (ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย) แคนาดาเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งซึ่งให้ความสนใจกับปัญหาของชาติที่กำลังพัฒนาเป็นพิเศษ โดยเหตุที่แคนาดา ซึ่งแม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของโลกตะวันตก แต่ก็ไม่เคยมีประวัติศาสตร์ของการเป็นมหาอำนาจอาณานิคม นอกจากนี้ แคนาดายังมีบทบาทในการเมืองระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นการเสริมสร้างสันติภาพ และความเข้าใจระหว่างชาติเสมอมาจึงจะอยู่ในฐานะที่จะเป็น "สะพานเชื่อม" ทั้งความเข้าใจและความร่วมมืออันจะก่อให้เกิดประโยชน์ สร้างสรรค์ ระหว่าง "เหนือ-ใต้" ได้ดีที่สุด

ประเทศไทย และแคนาดา มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ซึ่งเป็นปีที่เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศเป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการค้าและการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม อาจจะกล่าวได้ว่าบทบาทของแคนาดาในการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยส่วนรวมหรือกับประเทศไทยเป็นที่รู้จักกันในวงจำกัด ทั้ง ๆ ที่แคนาดาเองก็มีบทบาทสำคัญมิใช่น้อยในการมีส่วนร่วมเสนอแนะและหาทางแก้ไขปัญหาของประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในเวทีระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นในองค์การสหประชาชาติหรือในองค์การดับภูมิภาค ซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่งเป็นเพราะการขาดเอกสารข้อมูล และแม้กระทั่งขาดความสนใจจริงจังเกี่ยวกับประเทศนี้

วัตถุประสงค์

* เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประเทศแคนาดาและประชาชนแคนาดาอันเป็นการเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศทั้งสอง โดยการสร้างห้องสมุดเฉพาะขนาดเล็ก ที่จะ เป็นแหล่งกลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวกับแคนาดา เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการติดตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-แคนาดาโดยตรง หรือ ผลกระทบของความสัมพันธ์เหนือใต้ ต่อประเทศไทย เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอและยังเป็นพื้นฐานสำหรับการค้นคว้าวิจัยในระดับสูงอีกด้วย

* เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบในประเด็น หรือ ปัญหาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยและแคนาดาเผชิญร่วมกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสวงหาแนวทางแก้ไขประเด็นปัญหาของชาติ

* เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยและแคนาดาและระหว่างแคนาดา-อาเซียน ตลอดจนบทบาทของประเทศไทยทั้งสองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศทั้งในรูปแบบความสัมพันธ์เหนือ-ใต้ และความสัมพันธ์ระหว่างตะวันออกและตะวันตก

3. โครงสร้างการบริหารงานของโครงการ

โครงการอเมริกาและแคนาดาศึกษา มีลักษณะโครงสร้างการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการนโยบาย (Policy Committee) และ คณะกรรมการดำเนินงาน (Working Committee) ซึ่งจะมีวาระการดำเนินงานวาระ 2 ปี

คณะกรรมการนโยบาย ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย (ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของโครงการฯ) เป็นประธาน คณบดี(หรือผู้ที่คณบดีแต่งตั้ง)ของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอเมริกาศึกษา โดยมี ผู้อำนวยการโครงการอเมริกาศึกษาเป็นเลขานุการ หน้าที่สำคัญของคณะกรรมการชุดนี้ คือ การวางแผนทางการดำเนินงานและอนุมัติในหลักการโครงการวิจัยและโครงการต่างๆ มีคณะกรรมการดำเนินงานเสนอมา

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโครงการอเมริกาศึกษาและแคนาดาศึกษาเป็นประธาน และคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่ง มีหน้าที่ในการเสนอและติดตามการดำเนินงาน ในแต่ละปีงบประมาณ ในรายละเอียด รวมทั้งเสนอโครงการวิจัย เป็นแนวทาง ดำเนินงานของโครงการด้วย

ในทางปฏิบัติ โครงการอเมริกาศึกษามีเจ้าหน้าที่ประจำคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และ ธุรการ 1 ตำแหน่ง จนถึงปัจจุบัน โครงการยังไม่มีนักวิจัยประจำโครงการแม้เพียงตำแหน่งเดียว ผลงานวิจัยและเอกสารวิชาการที่โครงการผลิตส่วนใหญ่เป็นผลงานของ นักวิชาการ และผู้สนใจในด้านนี้โดยเฉพาะที่โครงการกำหนดหัวข้อให้ทำงานชิ้นนั้น ๆ

4. ลักษณะกิจกรรมโครงการอเมริกาและแคนาดาศึกษา

4.1 งานบริการห้องสมุด (Library Services)

งานหลักของโครงการอเมริกาศึกษาในระยะแรกก่อตั้งคือ การจัดสร้างคลังข้อมูลทางอเมริกาศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสาร และตำราทางวิชาการ ระดับสูงที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปไม่อาจจัดหาได้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ในระหว่างปี พ.ศ 2520-2530 โครงการฯ ได้จัดซื้อ และจัดหาเอกสาร หนังสือ เอกสารทาง

วิชาการ และรวมถึง เอกสารรัฐบาลสหรัฐในสาขาประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และวรรณคดี รวมกว่า 3,000 รายการ และบอกรับเป็นสมาชิกวารสารวิชาการจากสหรัฐ จำนวน 35 รายการ อาทิ Foreign Affairs, Orbis, Dadaelus, American Historical Review, Journal of American History ฯลฯ

แม้ในขณะนี้ โครงการอเมริกาศึกษาได้มุ่งเน้นงานด้านบริการวิชาการและการผลิตงานวิจัยและเอกสารวิชาการจากปี 2532 เป็นต้นมาก็ตาม งานบริการห้องสมุดก็ยังเป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และได้รับความสนใจมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก

อนึ่ง เนื่องจากตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา โครงการอเมริกาศึกษามีได้รับเงินสนับสนุนเป็นรายปี จากฝ่ายวัฒนธรรมสำนักข่าวสารอเมริกัน แต่ได้รับเงินทุนเป็นรายโครงการ (Project by Project) โครงการฯ จึงระงับการสั่งซื้อหนังสือเนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก งานบริการห้องสมุดจากปี 2532 เป็นต้นมาจึงเป็นในรูปของการประสานงานกับ หน่วยงานบริการที่มีอยู่แล้ว เช่น ห้องสมุด A.U.A และมูลนิธิเอเชีย แห่งประเทศไทย (Asia Foundation) ในรูปของการเสนอรายชื่อที่จะสั่งซื้อผ่านทางกาห้องสมุด A.U.A และการคัดเลือกหนังสือด้านอเมริกาศึกษาจาก Asia Foundation อีกครั้งหนึ่ง

ห้องสมุดแคนาดาศึกษา งานหลักของโครงการแคนาดาศึกษาในช่วงปีแรกของการก่อตั้ง ก็คือการรวบรวมข้อมูล เอกสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสาร รายงานทางวิชาการ ตำรา ตลอดจนสิ่งพิมพ์อื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการทำความเข้าใจแคนาดาทั้งในลักษณะนโยบายภายในและนโยบายต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นผลงานที่เขียนขึ้นโดยคนแคนาดาเอง หรือชาวต่างชาติ และ/หรือ แม้แต่ผลงานแปลต่าง ๆ ในขณะนี้ห้องสมุดแคนาดาศึกษา เป็นที่รวมของเอกสารเอกสารที่เกี่ยวกับประเทศแคนาดา กว่า 200 ชิ้น เอกสารเหล่านี้ครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ อันได้แก่ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วรรณคดี สังคมวิทยาและ ฯลฯ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของหนังสืออ้างอิงที่จำเป็นต่อการค้นคว้าอีก หลาย

ประเภท อาทิ Dictionary of Canadian Biography Vol.1-XI, Documents on Canadian External Relations Vol.1-10, Colombo's Canadian Quotations ฯลฯ นอกจากนี้ โครงการฯ ยังบอกรับวารสารจากแคนาดาอีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ International Perspective, International Journal, Pacific Affairs, Behind the Headlines, Maclean's Magazine, Canadian Public Policy ฯลฯ

ในปัจจุบัน งานบริการห้องสมุดของโครงการอเมริกาศึกษาและแคนาดาศึกษาซึ่งเดิมมีที่ทำการอยู่ที่เดียวกับสำนักงานโครงการฯ ได้ย้ายรวมไปอยู่กับสถาบันวิทยบริการ ชั้น 5 อันเป็นเจตนาารมย์ของมหาวิทยาลัย ที่จะให้งานด้าน Area Studies ที่เป็นหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัยไปรวมอยู่ ณ บริเวณเดียวกัน เพื่อสะดวกสำหรับการให้บริการทั้งแก่นิสิตและผู้สนใจทั่วไป

4.2. บริการวิชาการ (Academic Services)

นับตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา โครงการอเมริกาศึกษาได้จัดกิจกรรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างกันไป ได้แก่

4.2.1. การจัดอบรมประจำปี เรื่อง "ความรู้เกี่ยวกับสหรัฐอเมริกา"

สำหรับ ครู อาจารย์ ผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และสำหรับบุคคลทั่วไป ที่สนใจติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับสหรัฐฯ วัตถุประสงค์หลักของการอบรม ก็เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเชิงวิชาการเกี่ยวกับสหรัฐฯ ในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานประวัติศาสตร์ และปรัชญาประชาธิปไตยแบบอเมริกัน การเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ รวมถึงตลอดถึงประเด็นและปัญหาความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ เพื่อผู้เข้ารับการอบรมจะได้ นำความรู้และข้อวิเคราะห์ไปถ่ายทอดให้นักเรียนอีกทอดหนึ่ง การอบรมประจำปีกำหนดจัดปีละ 1 ครั้ง ในช่วงปิดภาคการศึกษาฤดูร้อนระหว่างปลายเดือนมีนาคม-เมษายน มีผู้เข้ารับการอบรมแล้ว 7 รุ่น รวม 720 คน

4.2.2. การสัมมนาประจำปี (American Studies Annual Seminar) โครงการอเมริกาศึกษา จัดการสัมมนาประจำปีในหัวข้อที่อยู่ในความสนใจปีละ 1 ครั้ง โดยร่วมมือกับคณะภาควิชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับความสนับสนุนด้านการจัดผู้พูดฝ่ายอเมริกันจากสำนักข่าวสารอเมริกัน โดยปกติการสัมมนาจะใช้เวลา 1 วัน และกำหนดจัดประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ของทุกปี หัวข้อสัมมนาประจำปีที่ได้จัดมาแล้ว อาทิ

- American Presidential Election 1992 2535
- Asia-Pacific Cooperation : The Changing Scene 2533
- Japan and U.S. Roles in the Changing Asia-Pacific 2532
- 200 Years American Constitution 2530
- Thai-U.S. Trade Relations : Exports to the U.S.
in the Era of Protectionism 2528
- American Presidential Election 1984 2527
- The Diplomacy of Henry Kissinger : Insights from
the Kissinger's Memoirs 2523

4.2.3. การสัมมนาระหว่างประเทศ (International Conferences)

โครงการอเมริกาศึกษา ร่วมกับสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย(เบอร์เคลีย์) สหรัฐฯ และมูลนิธิเอเชียได้จัดสัมมนาระหว่างประเทศ เรื่อง "Thai-U.S. Bilateral Forum" ติดต่อกันถึง 3 ครั้ง ในเดือน มีนาคม 2528/ พฤศจิกายน 2529/และเมษายน 2532 ตามลำดับโดย การจัดครั้งที่ 1 และ 3 นั้นมีขึ้นที่ นครซานฟรานซิสโก รัฐแคลิฟอร์เนีย และครั้งที่ 2 จัดในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาเพื่อเป็นเวทีพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง นักวิชาการ นักการเมือง นักธุรกิจ และสื่อมวลชน จากไทย และสหรัฐฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน โดยเน้นประเด็น ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา ในทศวรรษที่ 1990 ทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจากทั้งสองฝ่ายประมาณ 60 คน

4.2.4. การบรรยาย และการอภิปราย

โครงการอเมริกาศึกษา จัดการบรรยาย และ อภิปรายในหัวข้อที่เป็น ประเด็นน่าสนใจปีละ 6-8 ครั้ง และรวมทั้งการบรรยายในลักษณะ Series Lecture โดยผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการระหว่างปี 2520-2527

4.2.5. บริการแนะนำข้อมูลด้านการศึกษาคือต่างประเทศ

โครงการอเมริกาศึกษา ให้บริการด้านการศึกษาคือต่างประเทศ และให้คำแนะนำแก่ นิสิต นักศึกษา ทั้งจากภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในรูปของการจัดหาแผ่นพับของมหาวิทยาลัยในสหรัฐประมาณ 30 แห่งมาไว้บริการ ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสถานที่ สาขาวิชา และแหล่งทุน ฯลฯ

สำหรับโครงการแคนาดาศึกษา มีลักษณะการให้บริการทางวิชาการในรูปของการจัดการบรรยายพิเศษ การอภิปราย การสัมมนา และการจัดการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิชาการและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนักวิชาการไทยและต่างประเทศ รวมตลอดถึงการจัดฉายภาพยนตร์ สารคดีเกี่ยวกับประเทศแคนาดาเป็นครั้งคราว โครงการกำหนดจัดการสัมมนาประจำปีในหัวข้อที่อยู่ในความสนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกี่ยวกับประเทศโลกที่สาม และผลกระทบต่อประเทศไทยปีละหนึ่งครั้ง ส่วนการบรรยายและการอภิปรายนั้น

โครงการ กำหนดจัดเป็นประจำต่อเนื่องกันไปทุกกระยะ 2 เดือน โดยผู้บรรยายในระยะแรกจะเป็นอาจารย์ชาวแคนาดาที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย หรืออาจารย์ไทยที่สนใจศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบระหว่างสองประเทศในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการปูพื้นฐานความรู้ที่จะเป็นรากฐานสำหรับการค้นคว้าวิจัยในระดับสูงต่อไป

4.3 การผลิตผลงานวิจัยและ เอกสารวิชาการ (Publications)

โครงการอเมริกาศึกษาและแคนาดาศึกษา ผลิตผลงานพิมพ์ในลักษณะ เอกสารทางวิชาการและรายงานข้อมูลพื้นฐาน เพื่อตอบสนองประเด็นปัญหาเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งในเรื่องอเมริกาศึกษาและในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-สหรัฐฯ และไทย-แคนาดา ดังนี้

ภาษาไทย

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญแคนาดา โดย พิชัยศักดิ์ หรรษากร 2525
2. บทบาทแคนาดาในปัญหาเหนือใต้
โดย ดร.ธีระ นุชเปี่ยม และ ปราณี ทิพย์รัตน์ 2527
3. ความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐฯ : จากความร่วมมือทางการเมือง
สู่ความขัดแย้งทางการค้า โดย ดร.วิบูลพงศ์ พูนประสิทธิ์ 2527
4. การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา
โดย ดร.วิบูลพงศ์ พูนประสิทธิ์ 2527
5. มองแคนาดา โดย รศ.ประทุมพร วัชรเสถียร บรรณาธิการ 2532
6. มาตรา 301 กับ บุหรี่อเมริกันในประเทศไทย
โดย อนุสรี ทับสุวรรณ และคณะ 2532
7. ภูมิหลังและผลของมาตรา 301 โดย กานดาภา สุนทรเวช และคณะ 2532

8. ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ไทยกับสหรัฐอเมริกา

โดย ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ

9. ข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดา

โดย มั่นสวี่ ภารการและคณะ 2533

10. ความร่วมมือครั้งใหม่ทางการค้าและ เศรษฐกิจใน เอเชีย-แปซิฟิก

โดย จลาจันทร์ พันภักดี คณะรัฐศาสตร์ 2534

11. วิวัฒนาการ การใช้มาตรการกีดกันระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
กับระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร เป็นการทั่วไปของสหรัฐ

โดย กานดา สุนทรเวช 2534

12. ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นในทศวรรษที่ 1990

โดย จิตรัตน์ ชาติสุทธิกุล 2537

13. การปรับความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและ เวียดนามในยุคสงครามเย็น

โดย พินท์สุดา ชัยนาม 2537

14. ทรัพย์สินทางปัญญา : ปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา

โดย เกียรติพงศ์ เรืองสุวรรณ 2537

ภาษาอังกฤษ

1. A Century and Half of Thai-	Wiwat Mungkandi and
American Relations	William Warren 1982
2. Thai-American Relations in	Hans H. Indorf 1982
Contemporary Affairs	(editors)

3. Thailand and Canada : Wiwat Mangkandi and
Twenty Five Years of Relations Theera Nuchpian 1986
1961-1981
4. Three Decades of Thai-Canadian Theera Nuchpian
Relations : Growing Cooperation et al. 1990
in the Pacific Context
5. Canada As a Pacific Rim Country :
A Canadian Viewpoint Marilyn Walker 1990
6. Thai-Canadian Bilateral Relations : Marilyn Walker 1990
An Overview
7. Canada-Vietnam Relations in Tanyatip Sripana
the 1990s (upcoming)
8. The Role of Cida in Thai Development Theera Nuchpian